

Viljelmän Laatutarha

versio 2023

Johdanto

Laatutarha-ohjeisto on suomalaisen puutarhatuotannon yhteinen ohjeisto, jonka tehtävänä on varmistaa puutarhatuotteiden turvallisuus, tuotannon mahdollisimman vähäinen ympäristökuormitus ja työntekijöiden hyvät työolot.

Laatutarha-ohjeiston tehtävänä on vahvistaa yritysten hyviä viljelykäytäntöjä ja näin lunastaa asiakkaiden ja kuluttajien odotukset suomalaisten kasvistuotteiden turvallisuudesta. Vaatimusten avulla varmistetaan lisäksi se, että työntekijöiden työturvallisuus on korkeatasoista ja yrityksen lähiympäristön kuormitus mahdollisimman vähäistä. Laatutarha-ohjeisto sisältää lainsäädännön viimeisimmät muutokset, sekä niitä kotimaisen puutarhatuotannon hyviä käytäntöjä, joiden avulla voidaan varmistaa tuotteiden puhtaus ja turvallisuus. Laatutarha-ohjeisto voidaan mieltää työkaluksi, joka auttaa puutarhayritystä täyttämään markkinoiden odotukset ja lainsäädännön edellyttämät kirjaukset ja toiminnot.

Kansallinen hyvän tuotannon ohjeisto

Laatutarha-ohjeisto 2023 on päivitetty versio aiemmin ilmestyneestä Laatutarha-ohjeistosta, versio 2020. Tässä päivityksessä on huomioitu 1.3.2023 mennessä muuttunut lainsäädäntö. Ohjeisto on Ruokaviraston toimesta arvioitu elintarvikelain nojalla kansalliseksi hyvän käytännön ohjeeksi. Samalla Ruokavirasto on myös tarkastanut kasvinterveyttä ja lannoitteita koskevat kohdat.

Tuotantovaatimukset

Viljelmän Laatutarha -ohjeiston vaatimusten on lähtökohtaisesti täytettävä yrityksessä.

Kohdat, jotka eivät koske koristekasveja taikka taimituotantoa, on merkitty rastitulla kukkasymbolilla.

Euroopan unionissa laadittu itujen tuotannon oma säädöspaketti ohjeistuksineen tuli voimaan 1.7.2013 kaikissa jäsenmaissa. Itujen tuotanto oli Suomessa tätä ennen luokiteltu elintarvikehuoneistotoiminnaksi, mutta sen katsotaan nykyisin olevan elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän vaativaa alkutuotantoa. Säädöksissä asetetaan vaatimuksia tuotantotiloille, siementen ja itujen jäljitettävyydelle ja tuonnille sekä itujen mikrobiologisille tutkimuksille. Säädökset koskevat vain idätettyjen siementen eli itujen tuotantoa, ei versojen tuotantoa.

Pelkääntään itujen tuotantoa koskevat kohdat on merkitty itusymbolilla.

Auditoinnit ja itsearviointi

Viljelijä sallii Kotimaiset Kasvikset ry:n valtuuttaman osapuolen tekemään tuotannon ja tuotteiden arvioinnin ja seurannan niiltä osin kuin se koskee tätä ohjeistoa. Laatutarhan yeiset ehdot ovat osoitteessa <https://kasvikset.fi/viljelijöille/viljelman-laaturaha/>.

Viljelmän Laatutarha-auditoinnit tehdään neljän vuoden välein. Yrittäjän tulee tehdä itsearviointi sen vuoden loppuun mennessä, jolloin edellisestä auditoinnista tulee kuluneeksi kaksi vuotta.

Sirkkalehtimerkin käytön edellytyksenä on läpäisty auditointi, itsearviointi sekä markkinointimaksujen suorittaminen sekä kirjallinen sopimus Sirkkalehtimerkin käytöstä Kotimaiset Kasvikset ry:n kanssa.

Käyttöoikeus ohjeistoon ja Sirkkalehtimerkkiin

Kotimaiset Kasvikset ry:n hallinnoiman merkin (Sirkkalehtimerkki) käyttö edellyttää Laatutarha-ohjeiston noudattamista Sirkkalehtimerkillä merkittyjen tuotteiden tuotannossa. Kotimaiset Kasvikset ry omistaa Laatutarha-ohjeiston käyttöoikeudet ja hallinnoi sitä. Kotimaiset Kasvikset ry varaa oikeuden muuttaa ja päivittää tätä Laatutarha-ohjeiston versiota. Viimeisin päivitetty versio on Kotimaiset Kasvikset ry:n nettisivuilla osoitteessa <https://kasvikset.fi/viljelijöille/viljelman-laaturaha/>

Sirkkalehtimerkin käyttöoikeus voidaan kirjallisesta hakemuksesta myöntää Suomessa kasvivia viljelevälle ja/tai suomalaisia kasvivia pakkaavalle yritykselle. Vastuu laadusta on pakkaajalla ja näin ollen kasvivia välittävät yritykset eivät voi saada merkin käyttöoikeutta. Yrittäjä täyttää yhdis-tyksestä tilatun tai nettisivuilla tulostetun sopimuslomakkeen. Allekirjoitettu sopimuslomake palautetaan Kotimaiset Kasvikset ry:lle, jonka hallitus käsittelee kokouksessaan. Hyväksytty sopimus palautetaan yrittäjälle.

Sopimuslomake on osoitteessa www.kasvikset.fi/viljelijöille/sopimus-sirkkalehtimerkin-kaytosta/.

Lisätietoja ja tukimateriaaleja

Puutarhayrittäjille on koottu tukimateriaalia, joka helpottaa Laatutarha-ohjeiston käyttöönottoa. Tukimateriaali sisältää lomakemalleja, ohjeita ja artikkeleita.

Linkki tukimateriaalipankkiin on osoitteessa <https://kasvikset.fi/viljelijöille/viljelman-laaturaha/>.

Kotimaiset Kasvikset ry
www.kasvikset.fi

Sisällysluettelo

Johdanto

A. Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet
(kohdat A1 – A9)

B. Viljely

(kohdat B1 – B28)

C. Korjuun jälkeiset toimenpiteet ja kaupan pitäminen
(kohdat C1 – C16)

D. Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset
(kohdat D1 – D12)

E. Yrityksen vastuullinen työvoiman käyttö
(kohdat E1 – E11)

Kansikuva:

Koivistaisen Mansikkapaikka, kuvaaja AnnaMarja Vilander

A. Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet

Viljelypaikka sekä tuotantotilat ja -olosuhteet valitaan ja luodaan mahdollisuuksien mukaan sellaisiksi, että kasvintuhoojien ja ihmisille vaarallisten patogeneenien sekä kemikaalien esiintymisriski on mahdollisimman vähäinen. Kasvihuoneen viljelyolosuhteita on voitava säätää kasvien vaatimuksia vastaaviksi ja täten vähentää kasvitautien ja tuhoeläinten elin- ja esiintymismahdollisuuksia. Säännöllisillä huoltotoimilla varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja turvallisuus.

A1	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Viljelypaikan riskiarviointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko viljelypaikan riskiarviointi tehty ja tulokset otettu huomioon? Löytyvätkö tarpeelliset jäämäanalyytit? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia viljelijöitä. IPM- lainsäädäntö velvoittaa viljelyhistorian selvittämiseen. -- Näyttö: tarpeelliset jäämäanalyytit on näytettävä ja laadittava viljelypaikan riskinarviointi	Kaikista (myös vuokramaista) käytettävistä viljelypaikoista on selvitettävä ja arvioitava ainakin seuraavat viljelyriskit vähintään kolmelta vuodelta: • peltolohkon tai tuotantopaikan aikaisempi käyttö • jos tuotantopaikassa on viljelty koristekasveja ennen kasvien viljelyn aloittamista, on otettava jäämäanalyyssi pohjamaasta • peltolohkon tai tuotantopaikan mahdollinen läheisyys saastuntalähteisiin (liikenne, raskas teollisuus, kaatopaikka, kaivostoiminta tms.) • lohkon tai tuotantopaikan mahdollinen sijainti pohjavesialueella • mahdolliset karanteenikasvintuhoojien torjuntapäätökset • tuotantopaikan soveltuvuus kyseisen kasvin viljelyyn • puhdistamolietepohjaisten tuotteiden käyttö viiden viime vuoden aikana • jos puhdistamolietettä on levitetty peltoon, kasviksia voidaan viljellä tällä loholla aikaisintaan viiden vuoden kuluttua lietteen levityksestä • peltolohkon kadmiumkertymä lannoitevalmisteiden käytöstä (saa olla enintään 7,5 g Cd/ha 5 vuoden kertymänä). – MMM 7/2012 Integroidun tuotannon periaatteista – MMM 24/2011 – MMM 12/2012 ja 7/2013 (muutokset MMM:n asetukseen 24/2011)			
A2	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Alkutuotantopaikkailmoitus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko alkutuotantopaikasta tehty ilmoitus kunnan elintarvikeviranomaiselle? Onko ilmoitettu toiminnassa tapahtuneista oleellisista muutoksista? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: suullinen selvitys Jos ei ole varmuutta asianmukaisen ilmoituksen laadinnasta ja tietojen ajantasaisuudesta, pyydetään kunnan elintarvikevalvojaa tarkistamaan rekisteriin ilmoitetut tiedot. Huom! Itujen tuotantoa koskee kohta A3	Ilmoitus uudesta toiminnasta on tehtävä kirjallisesti tai sähköisesti viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Lisäksi toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytystä tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle. Toimijan on annettava ilmoituksessaan seuraavat tiedot: • toimijan nimi ja osoite sekä muut tarvittavat yhteystiedot • toimijan yritys- ja yhteisötunnus, tilatunnus tai asiakastunnus, taikka henkilötunnus • alkutuotantopaikan osoite ja kunta, sekä tarvittaessa nimi • tieto toiminnan luonteesta eli alkutuotantopaikalla harjoitettavasta alkutuotannon toiminnasta ja kyseisen toiminnan laajuudesta • toiminnan arvoitu aloittamisajankohta Ilmoituksen voi tehdä oman kunnan tarjoamalla lomakkeella tai vapaamuotoisesti (Alkutuotantopaikkailmoitus). – Elintarvikelaki 297/2021, 8§ – MMM elintarvikehygieniasta 318/2021, 2§			

A3	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Idättämön hyväksyminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko valvontaviranomaisen kirjaama asiakirja idättämön hyväksymistarkastuksesta? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee vain itujen tuotantoa Hyväksymisvaatimus ei koske pienimuotoista itujen tuotantoa. Pienimuotoiseksi katsotaan toiminta, jossa ituja myydään kuluttajille enintään 5 000 kg/v tai vähittäiskauppaan enintään 5 000 kg /v. Kyse ei ole yhteismäärästä, vaan jos kumpi tahansa määrä ylittyy (esimerkiksi myydään suoraan kuluttajille 7 000 kg ja vähittäiskauppaan 3000 kg), toiminnan ei enää katsota olevan pienimuotoista. -- Näyttö: suullinen selvitys. Jos ei ole varmuutta asianmukaisen ilmoituksen laadinnasta ja tietojen ajantasaisuudesta, pyydetään kunnan elintarvikevalvojaa tarkistamaan rekisteriin ilmoitetut tiedot.	Itujen tuotanto on elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän vaativaa alkutuotantoa. Uudet idättämöt hakevat oman kuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselta alkutuotannon hyväksyntää. Elintarvikealan toimijoiden vastuulla on hyväksyttää idättämonsä. Työvälineiden on oltava asianmukaisia ja huollettavia ja niiden puhdistukseen ja säilytykseen on oltava asianmukaiset tilat. Käytettävissä on oltava riittävästi talousvettä. Tilat ja välineet on pidettävä puhtaana ja tarvittaessa desinfioitava. Lisäksi on noudatettava määräyksiä henkilökunnan hygieniasta ja itujen hygieenisestä kuljettamisesta. – (EY) nro 852/2004 (yleinen hygieniasetus), liite I – (EU) nro 210/2013 iduntuotantolaitosten hyväksymisestä – Elintarvikelaki 297/2021, 9§ – MMMa elintarvikehygieniasta 318/2021, 3§, 8§			
A4	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Peseytymismahdollisuudet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko käsien puhtaanapidosta huolehdittu asianmukaisin ohjein ja puhtaanapitomahdollisuuksin? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	- Yrityksen käymälöiden ja suihkutilojen tulee olla asianmukaiset ja niiden puhtaudesta ja siisteydestä on huolehdittava säännöllisesti. - Kädet on voitava pestä asianmukaisesti (käytössä puhdas vesi, hajustamaton nestesaippua, kertakäyttöpyyhkeet). - Käsienpesuohje työntekijöille ymmärrettävässä muodossa on kiinnitettävä sopivaan paikkaan (esim. käymälän oveen). - Käsien puhtaanapitomahdollisuus on järjestettävä käymälätilojen lisäksi etäällä oleville tuotantopaikoille, joissa työskenneltäessä kosketaan syötävien tuotteiden pintaan (esim. sadonkorjuun yhteydessä).			
A5	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Puhtaanapito	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko puhtaanapidosta huolehdittu asianmukaisesti? Onko pintojen puhdistusvesi aistinvaraiselta laadultaan elintarvikkeiden tuotantoon sopivaa? (Huom! Itujen tuotannossa on tiukemmat vaatimukset, vrt. kohta B2) Käytetäänkö elintarviketuotantoon hyväksyttyjä puhdistus- ja desinfointiaineita? Jos koneet ja laitteet ovat kontaktissa elintarvikkeiden kanssa, käytetäänkö niissä elintarviketuotantoon soveltuvia voiteluaineita? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	- Tuotteiden kanssa kosketuksissa olevien sadonkorjuuastoiden ja/tai -laatikoiden, kierrätettävien pakkausten sekä laitteiden ja pintojen puhdistamisesta huolehditaan säännöllisesti ja näin estetään tuotteiden likaantuminen ja altistuminen mikrobeille - Hoitotyökalujen säännöllisellä desinfioinnilla estetään taudinaiheuttajien leviäminen kasvusta toiseen. - Koneissa ja laitteissa, joilla käsitellään elintarvikkeita, käytetään elintarvikekäyttöön soveltuvia voiteluaineita. - Elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevat pinnat ja hoitotyökalut pestään ja/tai desinfioidaan vain elintarvikekäyttöön soveltuvilla pesuaineilla. - Pesu- ja desinfointiaineet on aina huuhdeltava huolellisesti pois puhtaalla vedellä elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevilta pinnoilta jäämien estämiseksi. - Alkutuotannossa puhdistamiseen käytettävä vesi ei saa siinä määrin sisältää vierasta hajua, makua eikä myöskään pieneliöitä, loisia tai vieraita aineita, että se voisi vaarantaa tuotteiden ja niistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuutta.			

A6	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Sirpalesuojaus	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko lasin tai kovan muovin joutuminen tuotteisiin ja tuotepakkauksiin estetty? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja suullinen selvitys	Pakkaamotiloissa vierasesineiden joutuminen tuotteisiin tai tuotepakkauksiin on estettävä. • Pakkaamotiloissa loisteputki- ja hehkulampun suojataan siten, että lampun rikkouduttua lasinsirpaleet eivät päädy tuotteisiin tai tuotepakkauksiin, tai vaihtoehtoisesti otetaan käyttöön siivous- ja toimintaohjeet lasin tai kovan muovin rikkoutumisen varalle. – (EY) nro 852/2004 (yleinen hygieniasetus)			
A7	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Vaa'at	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko yrityksessä käytettävät vaa'at varmennettu vaatimusten mukaan? Suoritetaanko vaakojen omavalvontatarkastus viikoittain myyntisesonkien aikana? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen, kirjallinen varmennusleima (tarra) sekä suullinen selvitys omavalvonnasta	• Vaa'ille, mittareille ja antureille tulee tehdä säännöllinen huolto sekä varmennus. • Vaa'at on varmennettava vähintään kolmen vuoden välein Tukesin hyväksymän tarkastuslaitoksen toimesta. • Lisäksi tehdään vaakojen omavalvontatarkastus punnuksilla ja taaraustarkistus vähintään viikoittain silloin kun tuotteita pakataan. – Mittauslaitelaki 707/2011 – Lisää ajankohtaista lainsäädäntöä hakusanoilla: "Tukes vaakojen varmentaminen"			
A8	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Kasvinsuojeluruiskut	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Tarkastetaanko kasvinsuojeluruiskut ennen kauden/käytön alkua? Onko käytetty ruisku hyväkuntoinen ja turvallinen käyttää? Puhdistetaanko ruisku käytön jälkeen? Onko testattava levitysväline testattu vaaditun aikataulun mukaisesti valtuutetulla testaajalla? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia yrityksiä, jotka käyttävät kasvinsuojeluaineita Huom! Koskee myös urakoitsijan käyttämiä levitysvälineitä. -- Näyttö: testattavan levitysvälineen kirjallinen hyväksymismerkintä, sekä suullinen selvitys ruiskun puhdistuksesta ja omavalvontatarkastuksesta	Kasvinsuojeluaineita saa levittää vain tähän tarkoitukseen sopivilla, hyväkuntoisilla ja turvallisilla välineillä. Levitysvälineet on puhdistettava käytön jälkeen. Ruiskun toiminta tarkastetaan säännöllisesti vähintään kerran vuodessa ja näin varmistetaan, että laite toimii oikein. Ruiskuista tarkistetaan viiden minuutin vesiruiskutuksella ainakin suutinten toiminta, ruiskutusaine sekä liittimet ja letkut mahdollisten vuotojen varalta. Suoritettu omavalvontatarkastus kirjataan. Ammattimaiseen kasvinsuojeluaineiden levitykseen saa käyttää vain levitysvälineitä, joiden asianmukainen toiminta on varmistettu MMM:n asetuksella annetun aikataulun mukaisesti viranomaisen hyväksymällä testausmenettelyllä (testausvelvoite koskee vain niitä ruiskuja, jotka kuuluvat testauksen piiriin, - lisätietoja Tukesilta). Levitysvälineen testauksesta laaditaan pöytäkirja, ja hyväksytyt levitysvälineet merkitään hyväksymismerkinnällä. Ruiskun testaustodistusta on säilytettävä vähintään viisi vuotta. – Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563 – MMM:n a 4/2016, muutos 8/2017			

A9	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Omavalvontakuvaus	Täyttyykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko yrityksessä ajan tasalla oleva omavalvontakuvaus? -- Omavalvonnan suunnittelu ja toteutus on lakisääteinen vaatimus. Vaatus <i>kirjallisesta</i> omavalvontakuvauksesta on Laatutarkhavaatimus, joka koskee kaikkia. -- Näyttö: ajan tasalla oleva kirjallinen omavalvontakuvaus	Yrityksen on laadittava kirjallinen omavalvontakuvaus siitä, miten tuoteturvallisuusriskejä hallitaan. Omavalvontakuvaus on päivitettävä tarvittaessa. Kirjallisessa kuvauksessa on selostettava ainakin seuraavat toimenpiteet: • tuotantotilojen, pakkaamon ja varaston puhtaanapito • laitteiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito, tuotteiden puhtauden tarkkailu • kastelu- ja pesuveden tutkimukset sekä aistinvarainen tarkkailu (syötävät tuotteet) • lintujen, jyrsijöiden ja hyönteisten ennaltaehkäiseminen ja torjunta tuotantotiloissa, pakkaamossa ja varastossa • jätteiden varastointi ja käsittely • yritykseen tulevan kasviaineksen tarkistaminen ennen siirtoa tuotantopaikalle • kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden ja muiden lannoitevalmisteiden käyttö ja varastointi sekä • tuotannon hygieniarutiinit (kaikki tuotteet) ja elintarviketuotannon hygieniarutiinit (syötävät tuotteet)			

B. Viljely

Maata kalkitaan, kasvustoa lannoitetaan ja kastellaan viljelykasvin tarpeen mukaisesti, jotta ravinteiden hyväksikäyttö olisi tehokasta ja huuhtoutuminen ympäristöön vähäistä. Erilaisin toimin pyritään mahdollisimman tehokkaaseen kasvitautien ja tuholaisien esiintymisen ennaltaehkäisyyn. Toteutetut torjuntatoimet perustuvat aina todettuun tarpeeseen ja ne tehdään tarkasti kohdentaen. Yrityksissä pidetään kirjaa tuotannollisista toimenpiteistä, mikä mahdollistaa viljelytoimien vertailun ja arvioinnin tuotannon kehittämiseksi.

B1	Viljely	Kasteluveden laatu	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Viljelyssä on varmistuttava kasteluveden soveltuvuudesta kasteluun. Onko veden laatu analysoitu, jos kasteluvesi päätyy syötävien kasvinosien pinnalle? Ovatko analyysitulokset tallella? Onko vesitutkimuksen tulokset säilytetty lain edellyttämän ajan? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita. -- Näyttö: suullinen selvitys, tarpeelliset tutkimustulokset Huom! Iduilla on omat vaatimukset, katso kohta B2.	Mikään kasteluun käytetty vesi (myös kierrätetty kasteluvesi) ei saa siinä määrin sisältää vierasta hajua, makua eikä myöskään pieneliöitä, loisia tai vieraita aineita, että se voisi vaarantaa tuotteiden ja niistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuutta. Sellainen kasteluvesi, joka kastelussa päätyy suoraan kasvin syötävien osien pinnoille, on tutkittava vähintään kolmen vuoden välein sekä ennen kaivon tai muun oman vesilähteen käyttöönottoa. Vedestä on tutkittava vähintään <i>Escherichia coli</i> -bakteerien pitoisuus sekä suolistoperäisten enterokokkien määrä. Lisäksi on tutkittava väri ja haju sekä luonnonvesistä syano-bakteerien esiintyminen. Tutkittu kasteluvesi ei saa sisältää <i>Escherichia coli</i> -bakteeria yli 300 pmy/100 ml, suolistoperäisiä enterokokeja yli 200 pmy/100 ml, poikkeavaa väriä tai hajua taikka sinilevien massaesiintymää. Vesitutkimukset on tehtävä nimetyssä oma-valvontalaboratoriossa, viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa. Tutkimuksen lisäksi on veden käyttäjän itse arvioitava aistin-varaisesti veden väriä ja hajua. Arviointi tulee dokumentoida. Tutkimukset on tehtävä ennen veden käyttöönottoa, esimerkiksi ennen uuden vesilähteen kuten kaivon käyttöönottoa. Uusin tutkimustodistus tulee säilyttää siten, että se on pyydettyäessä esitettävissä tai jälkikäteen toimitettavissa valvontaviranomaiselle. Jos käytössä on vesilaitoksen vesi, vettä ei tarvitse tutkia. – MMMa elintarvikehygieniasta 318/2021			

B2	Viljely	Veden ja siemenerän mikrobiologinen laatu itujen tuotannossa	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko itujen tuotannossa käytettävälle vedelle ja siemenerälle tehty vaadittavat laboratorioanalyysit? --- Lakisääteinen vaatimus, koskee vain itujen tuotantoa Vaatimukset siemenerän mikrobiologisista tutkimuksista eivät koske pienimuotoista itujen tuotantoa. Pienimuotoiseksi katsotaan toiminta, jossa ituja myydään kuluttajille enintään 5 000 kg/v tai vähittäiskauppaan enintään 5 000 kg /v. Kyse ei ole yhteismäärästä, vaan jos kumpi tahansa määrä ylittyy (esimerkiksi myydään suoraan kuluttajille 7 000 kg ja vähittäiskauppaan 3000 kg), toiminnan ei enää katsota olevan pienimuotoista. -- Näyttö: tarpeellisten vesi- ja siemenerien tutkimusten analyysitulokset <i>(STEC = shigatoksiinia tuottavia E. coli -bakteereita)</i>	Itujen tuotannossa käytettävällä vedellä tarkoitetaan siementen pesuun, itujen kasteluun ja kasvatukseen sekä tuotteiden, pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamiseen ja huuhteluun käytettävää vettä. Veden on täytettävä talousveden laatuvaatimukset. Jos itujen tuotannossa käytetään vesilaitoksen toimittamaa talousvettä ja toimijalla on tieto toimitetun veden laadusta, lisätutkimuksia käytetyn veden laadusta ei tarvita, ellei toimijan oma toiminta, esimerkiksi veden kierrätys tai muu käsittely aiheuta tutkimustarvetta. Itujen tuotannossa käytettävästä vedestä on tutkittava MMMa 318/2021 mukaisesti vähintään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista liitteen II mukaiset tutkimukset. Tutkimukset on tehtävä ennen veden käyttöön-ottoa ja sen jälkeen vähintään kolmen vuoden välein. Jokainen siemenerä on testattava ennen käyttöönottoa salmonellan ja STEC:in varalta Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Lisäksi on huomioitava mikrobi-kriteeriasetuksen listeriavaatimukset iduille (sellaisenaan syötävä elintarvike) mikrobikriteeriasetuksen liitteen I kohdan 1.2 tai 1.3 mukaan. – MMMa elintarvikehygieniasta 318/2021, 8§ – STMa 401/2001 pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista – (EY) nro 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista – Ruokaviraston ohjeet, katso www.ruokavirasto.fi/hakusanoilla "itujen tuotannon mikrobiologiset vaatimukset"			
B3	Viljely	Kasvimateriaalin turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Kuuluuko yrittäjä Ruokaviraston kasvin-terveys- ja taimiaineistorekisteriin? Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys	Ruokaviraston kasvinterveys- ja taimiaineistorekisteriin on rekisteröidyttävä, jos ammattimaisesti tuottaa tai siirtää kasvipassin vaativia kasveja tai maahantuo tai vie maasta kasvinterveystodistusta edellyttäviä tuotteita. (Rekisteröitymisvaatimus koskee myös kaikkea perunaa.) Taimiaineiston tuottajat, markkinoijat jne. kuuluvat lisäksi taimiaineistorekisteriin. Rekisteröitymisvaatimus koskee säännöllistä ja jatkuvaa toimintaa. Rekisteriin kuuluvilla yrityksillä tulee olla kasvin-terveysvastaava, joka tietää kasvinterveys- ja taimi-aineistolain vaatimukset kyseiselle tuotannolle. – Lisätietoja: https://ruokavirasto.fi/kasvinterveysrekisteri – Taimiaineistolaki 1205/1994 – Kasvinterveyslaki 1110/2019			

B4	Viljely	Kasvimateriaalin turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Tietääkö ja huomioiko yrittäjä viljeltäviä kasvilajeja koskevat terveystarpeet? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys	On tiedettävä mitä mahdollisia rajoituksia viljeltävien kasvien Suomeen tuomiseksi on, esimerkiksi tuonti-kiellot sekä kasvipassi- ja terveystodistusvaatimukset. – EU:n kasvinterveysasetus (2016/2031) – Taimiaineistolakiin 1205/1994 perustuvat MMM:n asetukset – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2072			
B5	Viljely	Kasvipassi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko viljelijä velvollinen käyttämään kasvipassia ja tietääkö hän mitä hän vakuuttaa kasvien osalta kasvipassia käyttäessään? Onko omavalvontana tehtävät tarkastukset ennen kasvipassin myöntämistä tehty asianmukaisesti ja onko tarkastukset kirjattu? --- Lakisääteinen vaatimus - koskee kaikkia istutettaviksi tarkoitettuja kasveja toiselle ammattimaiselle toimijalle toimitettaessa, tulipoltteen isäntäkasveja myös kuluttajalle toimitettaessa. --- Näyttö: tarpeellinen kirjanpito kasvien tarkastuksista, tarpeelliset kasvipassi- ja taimitodistusmerkinnät, sekä kasvien jäljitettävyydet	Kasvipassivaatimus koskee tukkumyynnissä kaikkia istutettavaksi tarkoitettuja kasveja, kuten: • Ammattimaiseen jatkokasvatukseen myytävä taimiaineisto • Pistokkaat, varteoksat ym. lisäysaineisto • Taimitarhakasvit, ruukku-, ryhmä- ja viherkasvit Kasvipassi on pakollinen aina kun myydään istutettavaksi tarkoitettuja kasveja ammattimaiselle toimijalle sekä taimitarhakasvien ammattimaisessa etämyynnissä. Kuluttajille myytävissä kasvipassi on pakollinen aina tulipoltteen isäntäkasveilla. Istutettaviksi tarkoitetuissa kasveissa (taimet, ruukku- ja ryhmäkasvit ym.) ei saa olla karanteenituhoojia tai laatuuhoojia. Taimiaineiston tulee olla käytännöllisesti katsoen vapaata myös muista tuhoojista. Jäljitettävyyden vuoksi istutettavaksi tarkoitetuilla kasveilla ja taimiaineistolla käytetään kasvipassi- ja taimitodistusmerkintöjä. Ennen kasvipassin myöntämistä tuotantopaikalla tarkastetaan kasvit omavalvontana karanteeni- ja laatuuhoojien varalta. Tarkastuksista ja havainnoista pidetään kirjaa. Myönnettyjen kasvipassien tiedot, omavalvontana tehtyjen tarkastusten tiedot sekä kasvien jäljitettävyydet säilytetään 3 vuoden ajan. – EU:n kasvinterveysasetus (2016/2031) – Ruokaviraston verkkosivut www.ruokavirasto.fi, hakusanalla "kasvipassin käyttö"			
B6	Viljely	Viljelymuistiinpanot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö viljelytoimista kaikki tarpeelliset kirjaukset? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: viljelymuistiinpanot. – Lannoitelaki 711/2022 – VNa 1250/2014 (nitraattiasetus) – VNA 64/2023 fosforia sisältävien lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä – MMMa 24/11 – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)	Tilalla tehdyistä viljelytoimista pidetään ajan tasalla olevia muistiinpanoja. Viljelytoimia koskevat muistiinpanot on säilytettävä 5 vuotta. Ympäristösitoumuksen kirjanpitoa vaatimus on sitoumuskausi + 4 vuotta. Tuotannollisista toimenpiteistä ja tuotantopanosten määristä tehdään muistiinpanot. Tuotannolliset toimenpiteet voidaan kirjata esimerkiksi lohkokortteihin, joista voidaan jälkikäteen todeta vähintään seuraavat asiat: • Lisäysaineistot ja lajikkeet sekä niiden määrä • viljelytoimien ajankohdat • lannoitteet (epäorgaaniset ja orgaaniset) ja liuosväkevyydet • sato kg/m² tai kpl/m², tn/ha, kg/ha, kpl/ha, tai sadon kokonaismäärä tn, kg tai kpl • kasvinsuojelutoimenpiteistä kohdassa B7 mainitut kirjaukset			

B7	Viljely	Kasvinsuojelumuistiinpanot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö kasvinsuojelutoimista kaikki tarpeelliset kirjaukset? Löytyykö myös kasvinsuojeluvastaavan (henkilö, joka teknisesti vastaa kasvinsuojeluaineen käyttöpäätöksestä ja annostuksesta) nimi muistiinpanoista? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: viljelymuistiinpanot – MMMa 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista – (EY) N:o 1107/2009 (kasvinsuojeluasetus) – Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563 – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset -opas (Ruokavirasto)	Tilalla käytetyistä kasvinsuojeluaineista ja torjunta-toimenpiteistä pidetään ajan tasalla olevia muistiinpanoja. Kasvinsuojeluaineita koskevat muistiinpanot on säilytettävä 3 vuotta. Kasvinsuojelutoimenpiteestä on tehtävä ainakin seuraavat kirjaukset: • käsitelty kasvi • paikka missä torjunta on tehty (peltolohko tai kasvihuoneosasto) • käsittelypäivämäärä • käytetyn kasvinsuojeluaineen kaupp nimi • käyttöväkevyys tai käyttömäärä • varoaika. Varoajan voi myös merkitä torjunta-aine-varaston inventointilistaan tai muuhun vastaavaan • selvitys siitä, mihin tarpeeseen kasvinsuojelutyö on tehty eli havainnot rikkakasveista, taudeista ja tuholaisista • kasvinsuojelutyön tekijän nimi sekä • kasvinsuojeluvastaavan nimi.			
B8	Viljely	Kasvinsuojelututkinto	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tilalla nimetty henkilö, joka vastaa kasvinsuojelutoimista, kasvinsuojeluaine-käyttöpäätöksistä ja annostuksista? Onko kasvinsuojeluvastaavalla sekä kasvinsuojelun tekevältä henkilöltä, jos tämä on eri henkilö kuin kasvinsuojeluvastaava, voimassa oleva kasvinsuojelututkinnon todistus? Jos kasvinsuojelutyöt tekee urakoitsija, onko tilalla/yrityksessä kopio urakoitsijan kasvinsuojelututkinnon todistuksesta? -- Lakisääteinen vaatimus ja Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: tutkintotodistus ja vastuuhenkilön nimi viljelymuistiinpanoissa	Kaikilta ammatissaan kasvinsuojeluaineita käyttäviltä vaaditaan Tukesin hyväksymän kasvinsuojeluaineiden käsittelyä ja käyttöä koskevan tutkinnon suorittamista viiden vuoden välein. – Laki kasvinsuojeluaineista 2011/1563			
B9	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, kasvimateriaalin terveys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	<i>Kaikki viljelijät:</i> Tarkastaako viljelijä lisäysaineiston terveyden-tilan ennen siirtoa viljelypaikalle? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys <i>Kasvipasseja myöntävä yritys:</i> Löytyykö kirjanpito omavalvonnasta, eli vastaanottotarkastuksista? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kasvipasseja myöntäviä yrityksiä. -- Näyttö: kirjanpito omavalvonnan tarkastuksista	Varmistutaan siitä, että tilalle saapuvassa lisäys-aineistossa ei ole näkyviä merkkejä tuholaisista ja taudeista. Varmistaminen tapahtuu esimerkiksi siten, että ennen kuin lisäysaineisto tai taimet siirretään varsinaiselle viljelypaikalle, ne tarkistetaan silmämääräisesti tautien ja tuholaiden varalta. Kasvipasseja myöntävien yritysten tulee tehdä lakisääteistä omavalvontaa, joka tässä tapauksessa tarkoittaa vastaanottotarkastusta. Vastaanottotarkastuksen tekeminen on kirjattava ja kirjanpito säilytettävä 3 vuoden ajan muiden omavalvonnan kirjausten kanssa. – EU:n kasvinterveysasetus 2016/2031, art. 87 ja 90 – omavalvonnan ohjeistus: https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/puutarhakasvit/tuotanto/omavalvonta2/			

B10	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, lajikevalinta	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko viljelijä perehtynyt saatavilla olevien lajikkeiden taudinkestävyyteen ja käyttäkö mahdollisuuksien mukaan kestäviä lajikkeita? -- Lakisääteinen IPM -periaate, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys	Viljelyssä suositetaan lajikkeita, jotka ovat mahdollisimman vastustuskykyisiä kasvitaudeille ja tuhoeläimille. Lajikevalintoja tehtäessä perehdytään jalostajan antamiin tietoihin lajikkeen kestävydestä kasvitauteja ja tuholaisia vastaan. – MMM 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista			
B11	Viljely	IPM -periaatteet	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Käytetäänkö viljelyssä ennaltaehkäiseviä torjuntakeinoja, tuhoojien tarkkailua, biologista, mekaanista ja fysikaalista (esim. liekittäminen) torjuntaa ensisijaisina hallintakeinona? -- Lakisääteinen IPM -periaate, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys	Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi: • riittävä viljelykierto • hyvä viljelyhygieniä • mahdollisimman hyvin tauteja ja tuholaisia kestävät lajikkeet • kasvihuoneilmaston oikeaoppiset säädöt • säännöllinen tauti- ja tuholais tarkkailu. Jos kasvinsuojeluaineiden käyttö on välttämätöntä, torjutaan kasvintuhoojia sellaisilla aineilla, jotka haittaavat mahdollisimman vähän biologista torjuntaa. – MMM 7/2012 Integroidun torjunnan yleisistä periaatteista – Kasvinterveyslaki 1110/2019			
B12	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, viljelyhygieniä	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Kasvihuone puhdistetaan ennen viljelyn aloitusta ja viljelyn aikana noudatetaan hyvää viljelyhygieniä. --- Pakollinen vaatimus, joka perustuu lakisääteeseen IPM periaatteeseen, sekä viranomaisvaatimus (Ruokavirasto), koskee kasvihuoneviljelijöitä -- Näyttö: suullinen selvitys	Viljelyhygieniasta huolehditaan esimerkiksi seuraavilla toimilla: • kasvihuoneiden sisäkäynnin yhteyteen asennetaan desinfiointialtaat jalkineiden puhdistamista varten, • kasvien hoitotyökalut ja tuotantotilat desinfioidaan säännöllisesti ja näin estetään taudinaiheuttajien leviäminen kasvista toiseen • järjestetään työntekijöiden liikkuminen siten, että kasvintuhoojia siirtyy kasvihuoneesta toiseen mahdollisimman vähän • viljelmä suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan niin, että kasvihuoneosastot voidaan tarvittaessa eristää ja blokkihuoneet jakaa osiin kasvintuhoojien leviämisen estämiseksi • viljelmällä suunnitellaan myös toimenpiteet vierailijoista, lainakoneista, taimista ja muusta lisäsmateriaalista aiheutuvien kasvitauti- ja tuholaisriskien pienentämiseksi • orgaanisten lannoitteiden riskittömyys esimerkiksi kasvitautien ja hygienian osalta varmistetaan.			
B13	Viljely	IPM / Tarkkailu ja seuranta	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Seurataanko tautien ja tuholaiden esiintymistä jatkuvasti oikea-aikaisen torjunnan varmistamiseksi? -- Laatutarhavaatimus, joka perustuu lakisääteisiin velvoitteisiin -- Näyttö: silmäääräinen todentaminen seurantavälineistä ja/tai dokumentti	Oikea-aikaisen torjunnan varmistamiseksi tautien ja tuholaiden esiintymistä seurataan jatkuvasti. Seuranta voidaan toteuttaa esimerkiksi kasvuston tarkkailulla, feromonipyydyksin, liima-ansoilla ja alueellisilla tai kansallisilla tauti- ja tuholaisseuranta-järjestelmillä. Lisäksi voidaan seurata säätietoja kuten ilman kosteutta sekä lämpösummia ja niiden avulla arvioida torjuntatarvetta. – MMM 7/2012 Integroidun torjunnan yleisistä periaatteista			

B14	Viljely	IPM / Resistenssihallinta	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko noudatettu myyntipäälyksen ja/tai muita ohjeita resistenssin kehittymisen ehkäisemiseksi niin, että turvataan kasvinsuojeluaineen tehon säilyminen? -- Lakisääteinen vaatimus - koskee kaikkia, jotka käyttävät kasvinsuojeluaineita -- Näyttö: viljelymuistiinpanot, käyttöohjeet	- Kasvinsuojeluaineet valitaan siten, että kasvin-suojeluaineille vastustuskykyisiä tuholaiskantoja ei pääse kehittymään. - Tilalla noudatetaan ohjeita siitä, miten eri kemialliseen ryhmään kuuluvia tai eri toiminta-periaatteella vaikuttavia kasvinsuojeluaineita voidaan käyttää. Tehoaineita tai tehoaineryhmiä vaihtelemalla estetään resistenttien tuholaishäädösten syntymistä. - Kasvinsuojeluaineita koskevat muistiinpanot on säilytettävä kolme vuotta. – Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563 – MMMa 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset -opas (Ruokavirasto)			
B15	Viljely	IPM / Kasvinsuojeluriskien vähentäminen, ruiskun pesu	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Tyhjennetäänkö kasvinsuojeluruiskun säiliön pesuohjeen mukaan ja mihin? -- Lakisääteinen vaatimus, yksilöidään aine-kohtaisessa käyttöturvallisuustiedotteessa, koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita -- Näyttö: suullinen selvitys	- Ylimääräinen kasvinsuojeluaineliuos ja säiliön pesuohje hävitetään siten, että siitä ei ole vaaraa lähiympäristölle. - Ennen kasvinsuojelutyötä lasketaan tarvittava liuosmäärä. Jos huolellisista laskelmista huolimatta kasvinsuojeluaineliosta jää yli, levitetään se tarkoitukseen sopivalle mikro-biologisesti aktiiviselle joutomaalle (ei soralle, kiveyksille, sementille, hiekalle) tai biopedille. Pesuasemaa, jossa erillinen pesuveden-keruujätesäiliö, on mahdollista käyttää myös tähän tarkoitukseen. Ylimääräinen liuos voidaan levittää myös kasvustoon huomioiden kuitenkin se, että sallitut käsittelypitoisuudet eivät ylity. - Säiliön pesuvedet käsitellään samalla tavalla kuin ylimääräinen liuos. Ylimääräistä kasvinsuojelu-aineliosta tai pesuvettä hävitettäessä on varmistettava, että liuos ei päädy vesistöön tai viemäriverkkoon. – Lisätietoja kasvinsuojeluaineiden myynti-päälyksistä ja käyttöturvallisuustiedotteista			
B16	Viljely	IPM / Kasvinsuojeluriskien vähentäminen, pakkausten hävittäminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Hävitetäänkö tyhjät kasvinsuojeluaine-pakkaukset ohjeen mukaan? -- Lakisääteinen vaatimus yksilöidään käyttö-turvallisuustiedotteessa, koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita -- Näyttö: suullinen selvitys	Kasvinsuojeluaineliuksia tehtäessä tyhjentyneet kasvinsuojeluainepakkaukset huuhdellaan kasvin-suojeluruiskun painehuuhteluyksikössä huolellisesti vedellä kolmeen kertaan ja kaadetaan huuhteluvesi ruiskun tankkiin (ei viemäriin). Huuhdellut tyhjät kasvinsuojeluainepakkaukset toimitetaan poltettavan sekajätteen mukana jäteke-räykseen tai erikseen järjestettyyn tyhjien kasvinsuo-jeluainepakkausten keräykseen. – Jätelaki 2011/646 – Laki jätelain muuttamisesta 714/2021			

B17	Viljely	IPM / Kasvinsuojeluriskien vähentäminen, varoitusmerkintä	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko kasvinsuojeluaineilla käsitelty kasvi-huoneosastot merkitty varoitustauluin, joihin on kirjattu käytetty kasvinsuojeluaine ja milloin tuotantotilaan on jälleen turvallista mennä? -- Lakisääteinen IPM periaate, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen tai suullinen selvitys	Kasvinsuojeluaineilla käsitelty kasvihuoneet, kasvihuoneosastot on selkeästi merkittävä varoitustaululla. Käsiteltyjen kasvihuoneiden tai -osastojen oviin kiinnitettävissä varoitustauluissa kerrotaan, millä aineella osasto tai kasvihuone on käsitelty ja milloin tuotantotilaan on jälleen turvallista mennä.			
B18	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden turvallisuus, hyväksytyt aineet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tarkistettu, että kasvinsuojeluaine on Tukesin ylläpitämässä kasvinsuojeluinerekisterissä (KemiDigi) ja että se on hyväksytty kyseiseen käyttötarkoitukseen? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvin-suojeluaineita. -- Näyttö: pikalinkki KemiDigiin	Yrityksessä käytetään vain Suomessa hyväksyttyjä kasvinsuojeluaineita. Kasvinsuojeluinerekisteri julkaistaan KemiDigi-palvelussa. – www.kemidigi.fi, valitaan "kasvinsuojeluinerekisteri"			
B19	Viljely	Kasvinsuojeluainevaraston inventointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö kasvinsuojeluaineista vuoden sisällä tehty kirjallinen yhteenveto (inventariolista), josta ilmenee aineen nimi ja varastossa oleva määrä? Onko vanhentuneet tai käytöstä poistuneet kasvinsuojeluaineet hävitetty asianmukaisesti varastosta tai vaihtoehtoisesti varastoitu ja merkitty asianmukaisesti? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia -- Näyttö: inventariolista	Kasvinsuojeluainevaraston inventoinnista laaditaan yhteenveto vähintään kerran vuodessa. Vuosittaisen inventoinnin yhteenvedosta on selvittävä vähintään varastossa olevat aineet (koko kauppanimi) ja niiden määrä. Yhteenveto säilytetään vähintään 2 vuotta. Inventaarion yhteydessä tarkastetaan samalla myös kasvinsuojeluainepakkausten kunto, sillä monet valmisteet sisältävät vahvoja liuottimia, jotka voivat sulattaa reikiä muovi- tai metallikanistereihin pitkään varastoitaessa. Inventoinnin aikana löytyneet vanhentuneet tai käytöstä poistettavat kasvinsuojeluaineet ovat vaarallista jätettä ja käsitellään ja hävitetään sen mukaisesti. – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset -opas (Ruokavirasto)			

B20	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden ja vaarallisten kemikaalien varastointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko kasvinsuojeluvarasto vaatimusten mukainen? Onko happojen säilytys asianmukainen? Onko kaikki tarpeelliset käyttöturvallisuustiedotteet olemassa? Onko kemikaalien säilytyspaikat asianmukaisesti merkitty? -- Laatutarhavaatimus, koskee yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita tai vaarallisia kemikaaleja. Osa vaatimuksista on lakisääteisiä (kuten säilyttäminen erillään elintarvikkeista ja eläinravinnosta sekä lasten ja haittaeläinten ulottumattomissa sekä aineet säilytettävä alkuperäispakkauksissaan) -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	- Kasvinsuojeluaineet sekä vaaralliset kemikaalit säilytetään erillisessä lukitussa varastossa tai kaapissa, joka on varattu yksinomaan kasvinsuojeluaineille ja vaarallisille kemikaaleille erillään elintarvikkeista ja rehuista. (Happojen säilytyksestä tarkemmin alla). - Suosittelava varastolämpötila on +10 - +15 °C, ellei käyttöohjeissa toisin määritetä. - Aineet säilytetään niiden alkuperäispakkauksissa ja sijoitellaan siten, että myrkyllisimmät ja nestemäiset aineet ovat alahyllyillä ja muut kasvinsuojeluaineet niiden yläpuolella. - Varastossa on oltava hyvä ilmanvaihto. - Varastossa ei saa olla lattiakaivoa, tai vaihtoehtoisesti pakkaukset on sijoitettava valuma-altaisiin tai nestetiiviisiin astioihin. - Vahinkojen varalle varastossa ja kemikaalien käsittelypaikalla, tulee olla aineiden imeyttämistä varten asianmukaista imeytysainetta (esim. turvetta, hienoa hiekkaa tai sahanpurua). - Kasvinsuojeluainevaraston oveen on kiinnitettävä varoituskyltti. Happojen säilytys: - suojastruukkiliikenteeltä ja lapsilta - astiat varoituserkittyinä - lähetyillä hiekkaa tai muuta inerttiä imeytysainetta - happojen käyttöohje oltava käytettävissä Lisäksi on huolehdittava siitä, että sekä varaston että kemikaalien käsittelypaikan läheisyydessä on välitön silmähuuhtelumahdollisuus (silmahuuhdepullo tai avaamaton puhdas silmähuuhteluun merkitty hiilihapoton ja maustamaton lähdevesipullo tai vesipiste). -- Katso kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeiden vaara- (H- lausekkeet) ja turvalausekkeet (P-lausekkeet)			
B21	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeiden noudattaminen ja mittavälineet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko kasvinsuojelutöille omat mittausvälineet? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Kasvinsuojeluaineseoksia tehtäessä noudatetaan pakkauksessa olevia ohjeita ja sekoitussuhteita. Kasvinsuojeluvarastossa tai kasvinsuojeluaineiden käsittelypaikalla on oltava tarpeelliset mittavälineet kasvinsuojeluaineseosten tekemistä varten (esimerkiksi vaaka ja nestemittausvälineet). -- Kasvinsuojeluvalmisteiden pakkauksissa olevista käyttöohjeista löytyy tarkemmat tiedot			

B22	Viljely	Lannoitus suunnittelu	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Perustuuko avomaan viljelyn lannoitus maa-analyysin pohjalta tehtyyn suunnitelmaan? Seurataanko kasvihuoneviljelyssä hoitolannoituksen tasoa pikamittauksin? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: Avomaan viljely: lannoitus suunnitelma ja viljelymuistiinpanot. Kasvihuoneutuotanto: dokumentoitu ravintason mittaussuoritus ja kirjallinen ravintason laimennusohje.	Lannoituksen tulee perustua suunnitelmaan. Lannoitusta suunnitellaan, ohjataan ja seurataan maa- tai puristeneanalyysien avulla. • Avomaalla maa-analyysi otetaan viljelykasvien lohkoilta vähintään viiden vuoden välein. Analyysit tulee tehdä akkreditoidussa laboratoriossa. • Kasvihuoneutuotannossa hoitolannoituksen tasoa tarkkaillaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, pikamittausmenetelmällä, joka otetaan kasvialustan puristeneestä tai ravinneliuoksesta. Pikamittauksessa puristeneestä tai ravinneliuoksesta selvitetään johtokyky, nitraattipitoisuus ja/tai pH. • Käytetään vain lannoitteita, joille on saatavissa suomalainen tuoteseloste ja joiden valmistaja/maahantuoja/markkinoija on Ruokaviraston verkkosivuilta löytyvässä toimijaluettelossa, sama koskee kasvihuoneessa käytettäviä kaupallisia kasvialustoja. Tuoteselosteesta varmistetaan orgaanisten lannoitteiden raaka-aineet ja lannoitevalmisteiden käytön rajoitteet. • Lannoitus suunnitelmassa huomioidaan avomaalla hehtaarikohtainen lannoitevalmisteista kertyvä kadmiumin määrä.			
B23	Viljely	Lannoitus suunnittelu, nitraatti	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko lannoituksessa vältetty korkeita nitraattipitoisuuksia nitraattiherkillä kasveilla? -- Koskee salaattikasveja: salaattit, pinaatit, babyleaf jne. -- Näyttö: suullinen selvitys ja viljelymuistiinpanot	• Viljelyssä pyritään maksimoimaan valon määrä. • Valitaan mahdollisuuksien mukaan sellainen lajike, joka sisältää luonnostaan mahdollisimman vähän nitraattia. • Lannoituksen tulee perustua maa-analyysiin. • Liukoisen typen vuotuiset enimmäismäärät (kg/ha) eri kasveille on annettu nitraattiasetuksessa. – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta, 11§ (nitraattiasetus)			
B24	Viljely	Lannoitus suunnittelu, lannan käyttö	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko lannan sisältämät ravinteet otettu huomioon lannoitus suunnittelussa, mikäli tilalla käytetään lantaa ravinteena? -- Perustuu lakisäätöihin vaatimuksiin, koskee avomaantuotantoa, jossa käytetään lantaa. -- Näyttö: kirjallinen lannoitus suunnitelma, viljelymuistiinpanot	• Lanta-analyysi, jossa määritetään lannan sisältämä liukoinen typi, kokonaistyyppi ja kokonaisfosfori, on teetettävä viiden vuoden välein. • Lannoitus suunnitellaan joko lanta-analyysin tai Valtioneuvoston as 1250/2014 liitteessä 2 esitettyjen taulukkoarvojen perusteella. Lisäksi fosforilannoituksen osalta huomioidaan fosforin enimmäismäärät Valtioneuvoston asetuksen 64/2023 liitteen 1 mukaisesti – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta – VNa 64/2023 fosforia sisältävien lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä			

B25	Viljely	Lannoitevalmisteiden turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko varmistettu, että lannoitevalmisteet eivät sisällä: haitallisia metalleja, seleeniä, muita epäpuhtauksia, taudinaiheuttajia ja kasvintuhojia yli sallitun määrän? Löytyykö käytetyt lannoitteet tai maanparannusaineet kansallisesta lannoitteiden tyyppinimiluettelosta tai onko tuote CE-merkitty EU-lannoitevalmiste? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: kirjallinen tuoteseloste, joka on enintään vuoden ikäinen -- – Lannoitelaki 711/2022 – MMMa lannoitevalmisteista 24/11, muutos 12/12, muutos 7/13, muutos 12/15, muutos MMMa 21/15, muutos MMMa 5/16, muutos MMMa 12/18 – (EU) 2019/1009 EU:n lannoitevalmisteasetus – (EY) N:o 1069/2009 – (EY) N:o 142/2011 – Sivutuotelaki 517/2015 – Kansallinen lannoitevalmisteiden tyyppinimiluettelo, konsolidoitu versio 22.11.2019	• Yrittäjän tulee varmistaa myyjältä, maahantuojalta tai tuote-selosteesta, että enimmäispitoisuudet eivät ylitä lannoitevalmisteista annetun MMMa 24/11 liitteessä IV annettuja ohjearvoja. CE-merkittyjä lannoitevalmisteita koskevat raja-arvot on kuvattu EU-lannoitevalmisteasetuksessa. • Tuoteselosteesta on tarkastettava myös mahdolliset tuotteen raaka-aineista johtuvat käytön rajoitteet. • Eläinperäisistä sivutuotteista valmistettujen kansallisten orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden on oltava Ruokaviraston hyväksymä, hyväksyntänumero on tarkastettavissa tuoteselosteesta. • Tuoteselosteesta on oltava myös erätunniste, jolla voi varmistaa, että tuoteseloste vastaa toimituksena saatua erää. Huom! • Lannoitevalmisteiden mukana lohkolle vuosittain tulleen kadmiumin määrä saa olla enintään 1,5 g/ha/v tai 7,5 g/ha/5v. Huom! • Kiinteissä lannoitteissa seleenin enimmäispitoisuus saa olla 20 mg/kg ka (0,002 %). Kotieläintilat tai lantaa vastaanottavat tilat voivat käyttää kiinteitä lannoitteita, joissa on seleeniä enintään 30 mg/kg ka (0,003 %). Seleeni-pitoisten lannoitteiden käytön kirjaamisvelvoite kotieläintiloilla tai lantaa vastaanottavilla tiloilla on poistunut. • Nestemäisenä lannoitteena voidaan seleeniä lisätä maan kautta levitettynä enintään 10 g hehtaarille ja lehtilannoituksena enintään 4 g/ha kasvukaudessa			
B26	Viljely	Lannan kompostointi ja levitys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko lanta kompostoitu, mikäli karjanlantaa käytetään syötävien tuotteiden tuotannossa? Noudatetaanko lannan levityksessä ja maahan muokkauksessa nitraattiasetusta? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee avomaanviljelyä -- Näyttö: viljelymuistiinpanot -- – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta	• Kompostoitua karjanlantaa ei saa käyttää syötävillä tuotteilla viljelyvuonna. • Jos peltolohkoilla, joilla viljellään syötäviä tuotteita, halutaan käyttää kompostoitua karjanlantaa, se on levitettävä edellisenä vuonna esikasville tai viimeistään syksyllä ennen maan muokkausta. • Lanta on heti levityksen jälkeen sekoitettava ja muokattava tasaisesti maahan. Muokkausvaatimus ei koske puuvartisista kasveista (esim. herukkaa ja omenaa). • Kompostoitua lantaa tai lämpökäsiteltyä tai muuten hygienisoitua lantaa voidaan käyttää syötävien tuotteiden lannoittamiseen tai maanparannukseen viljelyvuoden keväänä. Komposti tai muulla tavalla hygienisoitu lanta muokataan ja sekoitetaan hyvin maahan. • Lannan patterointi, mesofiilinen mädätys tai lannan separointi ei riitä hygienisoimaan lantaa. • Lannoitteita ei saa levittää lumipeitteeseen tai routaantuneeseen eikä veden kyllästämään maahan. Pellon pintaan levitetty lanta ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan vuorokauden sisällä levityksestä, lukuun ottamatta levitystä kasvustoon letkulevittimellä tai hajalevityksenä. • Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen pellolle on kielletty 1.11.-31.3. • Kasvipeitteisenä talven yli pidettävillä pelto-lohkoilla lantaa ja orgaanista lannoitevalmistetta saa 15.9. eteenpäin levittää vain sijoittamalla, ellei kyseessä ole syksyllä kylvettävän kasvin kylvöä edeltävä lannan levitys.			

B27	Viljely	Lannoitteiden ja lannan varastointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Varastoidaanko lannoitteet / lanta asianmukaisesti? -- Lakisääteinen vaatimus - koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Lannoitteet säilytetään siten, että • kosteus ja sadevesi eivät pääse niitä pilaamaan ja huuhtomaan ympäristöön • eivät ole suorassa kosketuksessa maanpinnan kanssa • ovat selkeästi erillään kasvinsuojeluaineista • ovat eri tilassa kuin syötävät tuotteet ja rehut • ulkona varastointi edellyttää lisäksi, että lannoitteet ovat ehjissä vedenkestävissä pakkauksissa tai astioissa ja pakkauspino on katettuna ehjällä muovilla, joka ulottuu yli reunojen. Korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen (N yli 28 %) varastoinnista on tehtävä kirjallinen ilmoitus pelastusviranomaiselle, jos varastoitavan ammoniumnitraatin määrä on vähintään 1 000 kg ja varastointi kestää vähintään vuorokauden ajan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin eli vähintään 2 viikkoa ennen varastoinnin aloittamista. Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa: 1. pohjavesialueelle (ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa); 2. tulvanalaiselle alueelle; 3. alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä; 4. alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta. Tilalla, joka vastaanottaa ja varastoi orgaanisia lannoitevalmisteita, tulee olla vastaanotettavan määrän mukaan mitoitettu vesitiivis varastointitila. Orgaanista lannoitevalmistetta, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, voidaan varastoida myös aumassa. – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta, muutos 1261/2015 – VNa vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista 685/2015 – Kuntien ympäristönsuojelumääräykset			

B28	Viljely	Lannoitevalmisteiden luovutus	Täyttyykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko kasvijätteen tai kasvualustan kompostointiin ja myyntiin/luovutukseen tarvittavat velvoitteet hoidettu? -- Lakisääteinen vaatimus - koskee kaikkia niitä, jotka luovuttavat kasvualustaa, kompostia tai lantaa toiselle osapuolelle -- Näyttö: suullinen selvitys	• Ilmoitusvelvollisuus ja laitoshyväksyntä ei koske yritystä, joka käyttää kasvijätteet omassa yrityksessä eikä yritystä, joka luovuttaa käsittelemätöntä tai käsiteltyä lantaa tilalta toiselle. • Ilmoitusvelvollisuus ja laitoshyväksyntä ei koske myöskään yrityksiä, jotka valmistavat kasvu- alustoja, orgaanisia maanparannusaineita, sellaisenaan käytettäviä sivutuotteita tai maan- parannusturpeita enintään 400 kuutiota vuodessa sekä myyvät tai luovuttavat ne pakkaamattomina. Ilmoitusmenettelyn poistumisesta huolimatta markkinoille saatettavien lannoitevalmisteiden on täytettävä niille lainsäädännössä asetetut laatu-, turvallisuus- ja merkintävaatimukset. • Yritys, joka käsittelee yrityksen omia kasvi- jätteitä esimerkiksi kompostoimalla ja myy tai luovuttaa niitä, on velvollinen tekemään ilmoituksen Ruokavirastoon. Ilmoituksen lisäksi yrityksen tulee ylläpitää tiedostoa, jonka avulla lannoitevalmisteiden raaka-aineet ovat tuote- ja eräkohtaisesti mahdollista jäljittää. Lannoitevalmisteita valmistavan yrityksen on varmistettava tuotteidensa turvallisuus omavalvontasuunnitelmalla. Maanparannusaineita ja orgaanisia lannoitteita valmistavien on lisäksi haettava laitoshyväksyntä Ruokavirastosta ennen tuotteiden markkinoille saattamista. • Käytetyt turvelevyt ja turvealtaat voidaan käsittelemättä ja ilman laitoshyväksyntää luovuttaa maanparannusaineeksi pelto- ja puutarhakäyttöön, silloin kun puutarhalla ei ole todettu kasvualustan käyttöaikana vaarallisia kasvintuhoojia. Tyypinimi markkinoitavalle maanparannus- aineelle on "käytetty turvekasvialusta" (3A5). – Lannoitelaki 711/2022 – MMMa 11/12, muutos 22/15 2§ – MMMa 24/11, muutos 12/12, muutos 7/13, muutos 21/15, muutos 5/16 – Kansallinen lannoitevalmisteiden tyyppinimi- luettelo, konsolidoitu versio 22.11.2019 – Lisätietoja: www.ruokavirasto.fi hakusanalla "lannoitevalmisteet"			

C. Korjuun jälkeiset toimenpiteet ja kaupan pitäminen

Korjuunjälkeisillä toimilla varmistetaan, että kuluttaja saa tuotteet mahdollisimman tuoreina, turvallisina ja hyvälaatuisina. Hyvällä riskienhallinnalla, käsihygienialla sekä tuotantotilojen ja tuotantovälineiden puhtaanapidolla varmennetaan tuotteiden turvallisuus. Tuote-erä on voitava pakkausmerkintöjen perusteella jäljittää tilalle saakka, jotta ongelmien syyt voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkasti.

C1	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Kontaminaation ja tuotteiden pilaantumisen estäminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Suojataanko korjatut tuotteet ja pakkausmateriaalit linnuilta, jyrksijöiltä, tuohyönteisiltä, sateelta ja epäpuhtauksilta? Onko tuhoeläinten seuranta ja torjunta dokumentoitu? Jos yrityksessä tuotetaan perunaa, suojataanko mukulat auringonvalolta? -- Lainsäädäntövaatimus, koskee syötäviä tuotteita --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja kirjallinen omavalvontakuvaus	Tilalla pidetään huolta, että linnut ja jyrksijät tai tuohyönteiset eivät pääse kosketuksiin tuotteiden ja pakkausmateriaalin kanssa. - Haittaeläinten pääsy pakkaamoon estetään tai jos niitä havaitaan, poistetaan ne välittömästi. - Haitta- ja tuhoeläinten ennaltaehkäisevä torjunta-ohjelma: - mahdolliset aukot tukitaan tai verkotetaan lintujen ja jyrksijöiden pääsyn estämiseksi - tuotteista tulevat jätteet, joita jyrksijät voivat käyttää ravinnoksi, siivotaan pois - rakennusten ympäriltä poistetaan tuhoeläimille suojaa tarjoava kasvusto. - Tuhoeläinten seurannasta ja torjunnasta dokumentoidaan: valmisteet, aika, paikka, tekijä sekä tuhoeläinten mahdollinen esiintyminen. - Tuhoeläinten esiintymistä tarkkaillaan säännöllisesti myrkyttömien syöttien ja loukkujen avulla. Jyrksijäntorjuntamyrkkyä käytetään vain todettuun tarpeeseen. Myrkkysyötien käyttö tuotantoyrityksessä edellyttää voimassa olevaa kasvinsuojelututkintoa. Huom! Jyrksijämyrkkujen jatkuva käyttö on kiellettyä. - Huolehditaan siitä, että pöly tai muut epäpuhtaudet eivät pääse likaamaan tuotteita tai pakkausmateriaaleja. - Pakkaamotilojen säännöllinen pesu ja pakkausmateriaalien suojaaminen ehkäisevät tuotteiden pölyntymisen. - Pakkaamossa suositellaan pölynpoistoa multaisia tuotteita käsiteltäessä. - Avomaan tuotannossa huolehditaan siitä, että linnut ja jyrksijät tai sade eivät pääse likaamaan kuljetusta odottavia tuotteita pellolla. - Peruna tulee mahdollisimman nopeasti suojata auringonvalolta. – Tukesin ja Ruokaviraston ohje jyrksijäntorjuntaan – Tukesin verkkosivut www.tukes.fi, hakusanoilla "Jyrksijäntorjunnan hyvän käytännön ohje"			
C2	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Kontaminaation ehkäisy, kotieläimet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko koti- ja lemmikkieläimien pääsy syötävien tuotteiden kanssa kosketuksiin estetty? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja suullinen selvitys	Koti- ja lemmikkieläimien pääsy pakkaamotilaan estetään. Koti- ja lemmikkieläimet eivät saa päästä kosketuksiin syötävien tuotteiden kanssa.			

C3	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Allergeenit	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko viljelijä huolehtinut siitä, että tuotteessa ei ole muita siihen kuulumattomia kasvilajeja tai muiden kasvilajien kasvinosia. -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: riskiarviointiin perustuva kirjallinen ohjeistus ja suullinen selvitys	Viljelijän on huolehdittava siitä, että tuote ei saastu allergeeneilla (*esim. selleri, sinappi (myös lehdet) seesaminsienet, lupiinit, gluteenia sisältävät viljat ja pähkinät sekä rikkakasvin siemenet). Viimeistään tuotteen kauppakunnostusvaiheessa on huolehdittava siitä, että tuotteessa ei ole siihen kuulumattomia muita kasvilajeja tai muiden kasvilajien kasvinosia. Jos allergeenilla kontaminoitunut tuote päättyy markkinoille, viljelijän on ryhdyttävä välittömiin takaisinvetotoimiin. – EU) nro 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (*Täydellinen listaus allergeeneista löytyy Elintarviketietoasetuksen liitteestä II.) – Ruokaviraston ohje 17068/2			
C4	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Pakkausmateriaalin turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko pakkausmateriaalin soveltuvuudesta elintarviketuotantoon esittää materiaalin toimittajan kelpoisuustodistus tai hyväksymismerkintä? -- Lakisääteinen vaatimus - koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: kirjallinen todistus materiaalien elintarviketurvallisuudesta tai materiaalissa alla oleva merkki elintarvikesoveltuvuudesta 	Syötävien tuotteiden kanssa kosketuksessa olevien materiaalien ja tarvikkeiden on oltava elintarvikekosketukseen sopivia kontaktimateriaaleja. – (EY) nro 1935/2004 elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista			
C5	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuotevarastointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tuotevaraston lämpötila ja kosteus säädetty kasvien tarpeita vastaavasti? Miten tuotteiden laatua seurataan varastoinnin aikana? Miten varmistetaan, että haittaeläimet, hyönteiset tai epäpuhtaudet eivät pääse pilaamaan ja likaamaan tuotteita? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen, suullinen selvitys, sekä kirjallinen omavalvontakuvaus	Tuotteet varastoidaan sellaisessa tilassa, jossa varastoitavat tuotteet säilyvät tuoreina ja puhtaina. Varastossa ylläpidetään sellaisia olosuhteita, jotka edesauttavat tuotteiden pitkäkestoisuuden varastointiaikojen. - Varastoinnin aikana tuotteiden laatua seurataan. - Tuotevarastoissa pidetään huolta siitä, että haitta- ja tuhoeläimet (linnut, jyrsijät ja muut varastotuholaiset kuten hyönteiset) tai epäpuhtaudet eivät pääse pilaamaan tuotteita. - Varaston olosuhteita mitataan ja tarvittaessa olosuhteita säädetään tuotteiden säilymisen kannalta sopiviksi. Idut on suositeltavaa jäähdyttää kasvatuksen jälkeen korkeintaan +6 °C lämpötilaan. – (EY) nro 852/2004 (yleinen hygienia-asetus) – Elintarvikelaki 297/2021			

C6	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuotteiden pesu	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tuotteiden pesuun ja jäähdytykseen käytettävä vesi tähän käyttötarkoitukseen soveltuva? Löytyvätkö tarpeelliset analyysitulokset? Miten veden aistinvaraista laatua on seurattu? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee pestäviä tai vedellä jäähdytettäviä syötäviä tuotteita -- Näyttö: kirjallinen omavalvontakuvaus ja tarpeelliset vesinäytetulokset	Alkutuotannon tuotteiden pesuun ja jäähdyttämiseen käytettävän veden (myös kierrätetyn pesu- ja jäähdytysveden) on täytettävä <i>Escherichia coli</i> -bakteerin ja suolistoperäisten enterokokkien osalta maa- ja metsätalousministeriön alkutuotannon hygieniasetuksen vaatimukset. Laatuvaatimus molempien osalta on 0 pmy/100 ml. Jos käytetään vesilaitoksen toimittamaa talousvettä, ei vettä ole tarvetta erikseen tutkia. Kuitenkin mikäli elintarviketoimija käsittelee vettä (desinfioi, suodattaa vettä), on selvítettävä veden omavalvonnan tarve. Veden käsittely ei saa aiheuttaa elintarvikelainsäädännön vastaisia muutoksia tuotteeseen. Ennen kyseisen vesilähteen käyttöönottoa vedestä tutkitaan vähintään <i>Escherichia coli</i> -bakteerien ja suolistoperäisten enterokokkien määrä. Lisäksi on tutkittava väri ja haju, sekä luonnonvesistä syanobakteerien esiintyminen. Käyttöönoton jälkeen pesuun tai jäähdyttämiseen käytetyn veden laatu on tutkittava säännöllisesti, vähintään kolmen vuoden välein. Vesitutkimukset on tehtävä nimetyssä omavalvontatutkimuslaboratoriossa. Tutkimuksen lisäksi on veden käyttäjän itse arvioitava aistinvaraisesti veden väriä ja hajua. Arviointi tulee dokumentoida Uusin tutkimustodistus tulee säilyttää siten että se on pyydetessä esitettävissä tai jälkikäteen toimitettavissa valvontaviranomaiselle. – MMMa elintarvikehygieniasta 318/2021			
C7	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Pintakäsittelyt	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Tietääkö ja huomioiko yrittäjä tuotteiden käsittelyä koskevat lisäainelainsäädännön määräykset? Sadonkorjuun jälkeen tuotteita ei saa käsitellä säteilyttämällä eikä pintavahoilla. -- Vahan käytön kieltä on laatutarhavaatimus, muilta osin lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	Tuotteiden käsittely sadonkorjuun jälkeen säteilyttämällä ja vahoilla on kielletty. Tuotteiden säätöilmavarastointi on sallittua. Alkutuotantoon kuuluvaa pakkaamista on pakkaaminen ilman pakkauskaasun lisäämistä tai kaasujen poistamista. Jos kaasuja lisätään/poistetaan, pakkaamisesta on tehtävä elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoitus (elintarvikehuoneisto). – (EY) nro 1333/2008 elintarvikelisiä aineista, liite II			

C8	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Lajitteluvaatimukset ja -suositukset	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Kauppakunnostetaanko ja lajitellaanko tuotteet annettujen asetusten ja suositusten mukaisesti? -- Lainsäädäntövaatimus ja osittain lain-säädäntöä tiukempi Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia viljelijöitä. -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen – Tuoreiden hedelmien ja vihannesten kaupan pitämistä koskevat vaatimukset (Ruokavirasto) – Kotimaiset Kasvikset ry:n suosittamat laatuluokitusnormit, katso www.kasvikset.fi kohdassa "Viljely" ja "Laatuvaatimukset"	- Hedelmien ja vihannesten (päärynät, omenat, paprika, tomaatti, salaatti, mansikka) kauppakunnostuksessa ja lajittelussa noudatetaan EU:n kaupan pitämisen erityisvaatimuksia (lajittelu, laatuluokittelu ja merkinnät). - Niiden kasvien osalta, joista ei ole EU:n erityisvaatimuksia, noudatetaan EU:n kaupan pitämisen yleisvaatimuksia tai YK:n Euroopan talouskomission hyväksymiä tuotekohtaisia laatuvaatimuksia, tai edellisten puuttuessa kansallisia laatusuosituksia. - Sirkkalehtimerkillä varustetuissa tuotteissa on noudatettava I-luokan tuotekohtaista laatuluokitusta. Poikkeuksena sipuli, (<i>Allium cepa</i>) jolle riittää II-luokka sekä ruokaperuna, jolle ei ole määritelty laatuluokitusta. - Koristekasveilla noudatetaan kansallisia lajittelusuositusta tai asiakasvaatimuksia.			
C9	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tutkimukset tuoteturvallisuuden varmistamiseksi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Säilytetäänkö viranomaisten laadun- ja jäämävalvonnan tulokset? -- Laatutarhavaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: tutkimustulokset ja laadunvalvontaraportit – Laki 1334/2022,16§ – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas) – Lakisääteinen säilytysvaatimus valvontatuloksille on 1 vuosi tai tukea hakeneiden tilojen osalta valvontatulosten säilytysaika on ehdollisuuden vaatimusten mukaan tuenhakuvuosi + 2 seuraavaa kalenterivuotta	Yrityksessä säilytetään ne kasveja otettujen näytteiden sekä mahdollisten muiden näytteiden tulokset, jotka liittyvät tuotteiden turvallisuuteen. Tuotteiden turvallisuuteen liittyviä tuloksia ovat esimerkiksi: - kasvinsuojeluainejäämatulokset (torjunta-ainejäämat) - vierasainevalvonnan tulokset (esim. luontaiset kasvitoksiinit kuten perunan glykoalkaloidit) Jäämatutkimusten tuloksia on säilytettävä vähintään 5 vuotta. Muut analyysitulokset on säilytettävä vähintään 2 vuotta + mahdollinen tuenhakuvuosi.			
C10	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Biosidien käyttökirjanpito	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö biosidien käytöstä kaikki tarpeelliset kirjaukset? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita -- Näyttö: käyttökirjanpito ja/tai ostokuitit tai torjuntakäyntiraportit täydennettyinä tarpeellisilla tiedoilla – (EY) N:o 853/2004, liitteen I osa A III kohta	Biosideja ovat mm. jyrsijä- ja hyönteismyrkyt sekä elintarvikkeiden kuljetus- ja säilytysastioiden ja -välineiden puhdistamiseen käytettävät desinfiointiaineet. Biosidien käyttökirjanpidon tulee sisältää - käytettyjen biosidien nimet, - käytetty määrät ja - käyttöajat. Kirjanpidoksi riittää esimerkiksi biosidien ostokuitit tai tuholistorjuntayritykseltä torjuntakäynneistä saadut raportit, lisättynä tarpeellisilla tiedoilla. Viljelijän tulee säilyttää elintarvikkeiden turvallisuutta koskevaa biosidien käyttökirjanpitoa 1 vuosi käyttöajankohdasta (tukea hakeneilla tiloilla tuenhakuvuosi +2 seuraavaa kalenterivuotta).			

C11	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Ruokaperunan värikoodaus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Pakataanko peruna värikoodattuun pakkaukseen? Määritetäänkö värikoodatun perunan käyttöominaisuudet kokeella? -- Laatutarhavaatimus, koskee perunan-viljelijöitä, jotka käyttävät värikoodia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Jos ruokaperuna pakataan väripakkauksiin, selvitetään perunaerän ominaisuudet käyttö-suositusten määrittämiseksi. Määritys tehdään joko keittokokeella tai tarkkelyspitoisuusmittauksella.			
C12	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Jäljitettävyyden iduilla	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
 	Onko valmis ituerä määritelty ja jäljitettävissä takaisin tuotantopaikalle? Onko EU:n ulkopuolelta tuotujen itujen tai siementen mukana saatu asianmukainen todistus? Onko toimitustiedot säilytetty vähintään vuoden ajan? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee ainoastaan itujen tuotantoa -- Näyttö: toimitusasiakirjat, tarv. tuontitodistus	Säädöksessä (EU) Nro 208/2013 annetaan määräyksiä idätykseen käytettävien siementen ja valmiiden itujen jäljitettävyydestä ja määritellään ituerä. Jäljitettävyydestä on säilytettävä osana alkutuotannon kirjanpitoa maa- ja metsätalousministeriön elintarvikehygieniasta annetun asetuksen (318/2021) mukaan vuoden ajan itujen toimittamisesta kulutukseen. Toimijan on huolehdittava seuraavista tiedoista ja niiden eteenpäin toimittamisesta kaikissa vaiheissa: • kuvaus (myös kasvin tieteellinen nimi) • määrä • lähettäjä • vastaanottaja (nimi ja osoite) • eräviite ja • päivämäärä. • vähimmäissäilyvyysaika (pakatut idätykseen tarkoitettut siemenet ja idut) Tiedot on päivitettävä joka päivä, kun eriä vastaanotetaan tai lähetetään. EU:n ulkopuolelta tuonnin yhteydessä pitää itujen tai siementen mukana olla asetuksen (EU) Nro 2020/2235 mukainen todistus. Todistuksessa vakuutetaan, että tuotanto-olosuhteet, jäljitettävyyden, mikrobiologinen laatu sekä itujen osalta tuotannon hyväksyntä ovat asetusten vaatimusten mukaisia. Kopiot todistuksesta pitää toimittaa siementen vähittäispakkaajalle, idättäjälle ja tuonti-ituden käsittelijälle asti. Kaikkien idätykseen käytettävien siementen (myös EU:n sisällä) tulee olla tuotettu idätystä varten. – (EU) nro 208/2013, ituihin ja itujen tuotantoon tarkoitettuihin siemeniin sovellettavista jäljitettävyydsvaatimuksista – (EU) Nro 2020/2235, todistuksia koskevista vaatimuksista itujen ja itujen tuotantoon tarkoitettujen siementen tuonnissa unioniin – (EU) nro 1169/2011 (elintarviketietoasetus) – (EU) nro 1924/2006 (ravitsemus- ja terveysväiteasetus) – MMa elintarvikehygieniasta 318/2021			

C13	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuotteiden ja tuote-erien merkinnät ja tunnistetiedot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Ovatko pakatun tuote-erän pakkausmerkinnät kunnossa? Onko pakattu tuote jäljitettävissä pakkaajalle? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia yrityksiä, jotka pakkaavat tuotteita, sekä alkutuottajia, jotka itse myyvät rahtina pakattuja tuotteitaan. -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Yrityksestä lähtevät tuote-erät on merkittävä tunnisteilla, joiden avulla tuote-erä voidaan jäljittää pakkaajalle saakka. <u>Tiedot tulee olla sekä suomeksi että ruotsiksi, mikäli pakkaus päättyy myytäväksi kaksikieliseen kuntaan.</u> Pakkauksista tulee löytyä seuraavat tiedot: • pakkaaja, nimi ja fyysinen osoite • tuotteen nimi (jos ei näkyvissä) • alkuperämaa (merkittävä: alkuperämaa Suomi) • määrä (nettopaino tai kpl) • erätunniste; voi olla pakkauspäivänmäärä (tai parasta ennen pvm), jos annettu päivän ja kuukauden tarkkuudella • laatuluokka (paitsi peruna, jolle ei ole määritelty laatuluokitusta) • lajike seuraavilla tuotteilla: omena, päärynä, peruna • kaupallinen tyyppi: kirsikkatomaatti, cocktail-tomaatti, tai tertussa oleva tomaatti, paprikalla tarvittaessa ilmaisu "tulinen" • tarvittaessa kokoluokka • <u>perunapakkauksissa lisäksi:</u> - lajike - pakkauspäivänmäärä (ilmoitettava aina perunalla) - kasvinsuojelurekisterinumero (voi olla muotoa FI-12345) - säilytysohje tai vähimmäissäilyvyysaika • <u>Jos luomutuote, lisäksi:</u> - sana "luomu" - EU:n luomulogo ("eurolehtitunnus") - valvontaviranomaisen koodi (voi olla muotoa FI-EKO-123) - "Suomen maataloudesta" • <u>Jatkojalostukseen tai teolliseen käyttöön tarkoitettuille tuotteille:</u> "Tarkoitettu jalostettavaksi" – Tuorekasvien merkinnät - Yksityiskohtaisia esimerkkejä eri kasvien irtomyynti- ja pakkasmerkinnöistä (Ruokavirasto) – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 543/2011 – Yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002 – (EU) nro 1924/2006 (ravitsemus- ja terveysväiteasetus) – Elintarvikelaki (297/2021)			
C14	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen Löytyykö Sirkkalehtimerkillä varustetuista tuotteista, pakkauksista, kääreistä ja kalvoista viljelijätieto? --- Vaatimus koskee niitä, joilla on Sirkkalehtimerkin käytöstä sopimus -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	Sirkkalehtimerkillä varustetut tuotteet Yksittäiset kääreeseen tai kalvoon pakatut tuotteet, joissa käytetään Kotimaiset Kasvikset ry:n Sirkkalehtimerkkiä, on varustettava viljelijätiedolla, joka voi olla viljelijän/pakkaajan nimi tai www-osoite. Merkintävelvollisuus koskee kaikkia miten tahansa pakattuja tai ruukussa tai vastaavassa KK ry:n Sirkkalehtimerkillä varustettuja tuotteita. Vaatimus koskee myös itse tuotteeseen kiinnitettäviä Sirkkalehtimerkkejä (esimerkiksi paprika ja omena). Edellä mainittu sirkkalehtimerkin käyttöön liittyvä merkintävaatimus ei koske lakisääteisiä pakkausmerkintöjä. Niitä on luonnollisesti aina myös noudatettava.			

C15	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tiedot toimitetuista tuotteista	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö toimitetuista tuotteista jäljitettävyyden kannalta kaikki oleelliset tiedot? Onko toimitustiedot säilytetty vähintään kaksi vuotta? --- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia yrityksiä. Lakisääteinen vaatimus, tukea saaville. -- Näyttö: Lähetteet, laskut tai muut vastaavat	Yrityksessä on säilytettävä tieto toimitetuista tuotteista ja niiden määränpäästä tai ostajasta. Toimitustiedot on säilytettävä vähintään 2 vuotta + mahdollinen tuenhakuvuosi. Yrityksestä on löydyttävä tuotteiden toimituksista vähintään seuraavat tiedot: • tuote • alkuperämaa • määrä • pakkauskoko • toimituspäivä • tuotteen erätunniste tai pakkauspäivämäärä • määränpää tai ostaja. – Yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002 – Elintarvikelaki (297/2021) – Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta 1334/2022, 16§ – Tukea hakeneiden tilojen osalta jäljitettävyyden kirjanpidon säilytysaika on ehdollisuuden vaatimusten mukaan hakuvuosi + sitä seuraavat 2 kalenterivuotta.			
C16	Sadonkorjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Takaisinvetosuunnitelma	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Löytyykö kirjallinen takaisinvetosuunnitelma? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia tuotteita. -- Näyttö: kirjallinen takaisinvetosuunnitelma	Elintarvikkeiden ja niistä annettavien tietojen tulee olla elintarvikelainsäädännön mukaisia ja taimiaineisto ja niistä annettavat tiedot tulee olla EU:n kasvinterveysasetuksen mukaisia. Yrityksessä tulee olla yksityiskohtainen suunnitelma tuotteiden takaisinvetoa varten, joka sisältää tarpeelliset toimenpiteet tuotteiden markkinoilta poistamiseksi ja tarvittaessa kuluttajien tiedottamiseksi. Takaisinveto käynnistetään välittömästi, jos yritys katsoo, tai on syytä epäillä, että: • tuote sisältää karanteenikasvintuhoojia • syötävä tuote ei ole elintarvikkeen turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen, kuten; • tuote on väärin merkitty • epäily terveyttä haittaavasta vierasesineestä • epäily ruokamyrkytyksen aiheuttavan patogeenin esiintymisestä • liian korkea nitraattipitoisuus, josta on haittaa kuluttajien terveydelle • liian korkea raskasmetallipitoisuus, josta on haittaa kuluttajien terveydelle • kasvinsuojeluaineen jäämän suurimman sallitun enimmäismäärän (MRL:n) ylitys ja tuote on mennyt jo kuluttajille (tai ostajalle) • tuotteeseen on käytetty lisäainetta, joka ei ole siihen sallittu tai tuotteeseen sallitun lisäaineen pitoisuus ylittää sallitun enimmäispitoisuuden – (EY) nro 178/2002 (yleinen elintarvikeasetus) – EU:n kasvinterveysasetus 2016/2031 – (EY) N:o 1333/2008 elintarvikelisiä aineista, liite II			

D. Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutusten arvioiminen ja tunnistaminen sekä ympäristöriskien ennakointi on tärkeä osa yrityksen riskienhallintaa sekä merkki vastuullisesta yritystoiminnasta. Tärkeitä ympäristökuormitusta ja päästöjä vähentäviä toimenpiteitä ovat hyvät, kestävät ja vastuulliset käytänteet jätteidenkierrätyksessä, kemikaalien, materiaalien, ravinteiden, veden, sekä energian käytössä. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen on tärkeä osa turvallista ja vastuullista tuotantoa.

D1	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Siisteys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tuotantoympäristö siisti ja asianmukainen? Onko rojut siivottu? Onko koneille ja laitteille tarkoituksenmukainen pysyvä säilytyspaikka? --- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Yrityksessä huolehditaan tuotantoympäristön siisteydestä. Tuotantoympäristön siisteyden ylläpitämiseen liittyvät ainakin seuraavat asiat: • jätteet kerätään niille varattuihin keräyspisteisiin, • koneet ja laitteet säilytetään niille varatuissa paikoissa, • huolehditaan varastojen siisteydestä, • huolehditaan kompostointialueen siisteydestä • tarvittaessa pidetään lähiympäristön alueet niitettynä.			
D2	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Jätehuolto ja jätehuoltokuvaus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Huolehditaanko jätejakeista asianmukaisesti? Miten jätejakeiden käsittely, varastointi ja kuljetus on hoidettu? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja kirjallinen jätehuoltokuvaus	• Mahdollisuuksien mukaan jätteet lajitellaan jo jätteen syntypaikalla, jonka jälkeen ne kuljetetaan niille varattuun jätekeräyspisteeseen. • Erilliskerätyistä jätteistä kasvijäte, käytetyt kasvualustat ja kaupakunnostuksen yhteydessä syntyvät kasvijätettä sisältävät multajakeet voidaan hyödyntää itse: kasvi- ja multajäte kompostoidaan omalla tontilla ja siitä syntyvä eloperäinen aines hyödynnetään. Käytetyt turvekasvialustat kts. B28 • Muut erilliskerätyt jätteet toimitetaan jätteiden hyödyntäjille. Erilliskerättäviä jätteitä ovat esimerkiksi pahvi, paperi, muovi, lasi ja metalli. • Sekajäte toimitetaan lähimmälle jätteenkeräysalueelle. – Jätelaki 646/2011 – Laki jätelain muuttamisesta 714/2021 – VNa jätteistä 978/2021, muutos 526/2022			
D3	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Vaaralliset jätteet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Huolehditaanko vaarallisista jätteistä asianmukaisesti? Onko jäteastian tai -pakkauksen sisältö merkitty asianmukaisesti? --- Lakisääteinen ja Tukesin asettama vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan jätettä, joka on palo- tai räjähdysvaarallista, tartuntavaarallista tai muulla tavoin terveydelle tai ympäristölle vaarallista. Tyypillisimpiä vaarallisia jätteitä ovat: öljyt, maalit, akut, jäädytinnesteet, öljynsuodattimet ja käytöstä poistettavat kasvinsuojeluaineet. Yrityksessä syntyvät vaaralliset jätteet kerätään omaan välivarastointipaikkaan, josta ne mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa, toimitetaan kunnalliseen vaarallisten jätteiden keräyspisteeseen tai rekisteröidylle jätekerääjälle. Kasvihuone-tuotannossa syntyvät lamppujätteet toimitetaan vastaanottavaan keräyspisteeseen. jatkuu seuraavalla sivulla...			

		... jatkuu edelliseltä sivulta Välivarastointipaikan tulee olla asianmukainen, lapsilta ja eläimiltä suojattu, jätteet alkuperäisissä pakkauksissa ja/ tai hyvin merkittyinä, mahdolliset vuodot estettävä pohjamaahan tai viemäriin. Käyttökelvottomat kasvinsuojeluaineet on toimitettava omassa alkuperäispakkauksissaan ja hyvin suljettuina hävitettäväksi. Jos pakkaus on niin huonokuntoinen, ettei sitä voi sellaisenaan kuljettaa turvallisesti keräyspisteeseen, se tulee laittaa tiiviiseen ja kestäväan pakkaukseen, josta se ei pääse vuotamaan. Pakkauksen päälle kirjoitetaan valmisteen nimi, jos se on tiedossa. Jos kemikaali- tai kasvinsuojeluaine-pakkauksen myyntipäällyksen teksti on tuhoutunut eikä pakkauksen sisällöstä ole tarkkaa tietoa, pakkaus tulee merkitä selvästi: MYRKYLLISTÄ KASVINSUOJELUAINETTA tai VAARALLISTA JÄTETTÄ - KOOSTUMUS TUNTEMATON. – Jätelaki 646/2011 – Laki jätelain muuttamisesta 714/2021 – VNa jätteistä 978/2021, muutos 526/2022 – Tukesin ohje vanhentuneiden ja rekisteristä poistettujen kasvinsuojeluaineiden hävittämisestä			
D4	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Kompostointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Kompostoidaanko kasvijätteet asiallisesti? -- Ympäristösäädösvaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Kompostia ei saa perustaa vedenhankinnan kannalta merkittävälle pohjavesialueelle eikä vesistön välittömään läheisyyteen. Kompostiaumat muotoillaan mahdollisimman jyrkkäreunaisiksi, jotta sadevesi pääsee mahdollisimman vähän huuhtelevaan aumaa. Jälkikypsytysvaiheessa oleva auma suositellaan peitettäväksi muovilla tai turvekerroksella. Oman kasvijätteen kompostointi omaan käyttöön tilalla ei edellytä ilmoittautumista lannoitevalmistealan toimijoista pidettävään rekisteriin, mutta jos kasvi- tai multajakeita hankitaan kauppa-kunnostukseen tms. tilan ulkopuolelta, kompostointi on lannoitevalmistesäädösten mukaista toimintaa. Pieniä toimijoita ei veloiteta rekisteröitymään ja hakemaan laitoshyväksyntää (MMM 22/15 2 §). – Ympäristönsuojelulaki 527/2014 – Jätelaki 17.6.2011/646 – Laki jätelain muuttamisesta 714/2021 – Lannoitelaki 711/2022 – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta – VNa ympäristönsuojelusta 4.9.2014/713 – MMM 11/12, muutos MMM 22/15 2 § – Kunnan ympäristönsuojelumääräykset			

D5	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Pohjavesialueet	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Sijaitseeko yrityksen tuotantopaikkoja pohjavesialueella? Miten yrityksessä varmistetaan, ettei vedenhankintaan soveltuvilla I- tai II-luokan pohjavesialueilla käytetä sellaisia kasvinsuojeluaineita, joiden käyttö on pohjavesialueilla kielletty? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita -- Näyttö: suullinen selvitys ja viljelymuistiinpanot	• Eräät kasvinsuojeluaineet tai niiden hajoamistuotteet ovat maassa helposti kulkeutuvia ja siksi niiden käyttö pohjavesialueilla (pohjavesialueoluokat I ja II) on kielletty kokonaan tai niiden käyttöä on rajoitettu. • Käyttökielto tai rajoitus on merkitty myyntipäällyksen tekstiin. • Yrityksessä on selvitettävä sijaitsevatko pelto-lohkot tai kasvihuoneet vedenhankintaan soveltuvalla I- tai II-luokan pohjavesialueella. • Pohjaveden pilaamiskiellosta annettua lainsäädäntöä on noudatettava. • Yrityksessä varmistetaan, että peltolohkoilla tai kasvihuoneissa, jotka sijaitsevat vedenhankintaan soveltuvalla I- tai II-luokan pohjavesialueella, ei käytetä sellaisia kasvinsuojeluaineita, joiden käyttö pohjavesialueilla on kielletty. • Lannoitevalmisteille voi myös olla tyyppinimiryhmä- tai tyyppinimikohtaisia käytön rajoitteita. Käytön rajoite on merkitty tuoteselosteeseen. – Lisätietoja: www.tukes.fi: hakusanalla "Pohjavesirajoitukset" – Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563			
D6	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Kemikaalisäiliöt pohjavesialueella	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko tilalla pohjavesialueella maanalaisia öljy-, polttoaine- tai kemikaalisäiliöitä? Jos on, -onko maanalaiset öljy-, polttoaine- ja muut kemikaalisäiliöt tarkastettu Tukesin valtuuttaman tarkastajan toimesta määrävälein? -- Vaatimus perustuu viranomaisen (Tukes) vaatimuksiin, koskee maanalaisia säiliöitä pohjavesialueilla -- Näyttö: tarkastuspöytäkirja tai tarkastusmerkintä	Vastuu mahdollisesta öljyvahingosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla. Vakuutus saattaa korvata vain esim. tontin ulkopuoliset vahingot, mutta ei tontilla tai rakennuksessa tapahtuvia vahinkoja. Vahinkotilanteessa maan puhdistustoimet muodostuvat usein erittäin kalliiksi. Tarkastusvälit • Säiliö on tarkastettava ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa käyttöönotosta. • Seuraavat tarkastusajat määräytyvät säiliön kuntoluokan mukaan. • Luokan A metallisäiliö on tarkastettava uudelleen viiden (5) vuoden ja muu kuin metallisäiliö kymmenen (10) vuoden välein. • Luokan B säiliö on tarkastettava uudelleen kahden (2) vuoden välein. • Luokan C säiliö on poistettava käytöstä kuuden kuukauden kuluessa tarkastuksen suorittamisesta, • jollei palo-/pelastusviranomainen erityisistä syistä myönnä poikkeuslupaa. • Luokan D säiliö on poistettava käytöstä välittömästi. Kuntotutkimus koskee niin teräs- kuin lasikuituisiakin säiliöitä. – Lisätietoja: www.tukes.fi: hakusanoilla "Kiinteistön öljysäiliöiden kunnon varmistaminen"			

D7	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Kemikaalisäiliöiden turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko huolehdittu siitä, että maanpäälliset polttoaine-/kemikaalisäiliöt ovat ympäristölle turvallisia? -- Laatutarhavaatimus -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Yrityksessä huolehditaan siitä, että polttoainetta ei pääse valumaan maahan maanpäällisistä polttoainesäiliöistä. Maanpäälliset polttoainesäiliöt esimerkiksi: • sijoitetaan vallitilaan tai suoja-altaan sisälle, • säiliö varustetaan laponestolla, joka estää polttoainesäiliön tyhjentymisen, vaikka tankkauspistooli putoaa maahan, • säiliö varustetaan ylitäytönestolla, • säiliö varustetaan törmäysesteillä • säiliön polttoaineletkun kunto tarkistetaan säännöllisesti (ei murtumia).			
D8	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ravinnepestöt	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko avomaan viljelyssä käytössä ravinteiden huuhtoutumista ehkäiseviä keinoja? -- Laatutarhavaatimus -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	Ravinteiden huuhtoutumista pelloilta vesistöön vähennetään. Ravinteiden huuhtoutumista vähennetään esimerkiksi seuraavilla toimenpiteillä (vähintään yhden ehdon tulee täytyä): • niille peltolohkoille, jotka rajoittuvat valtaojaan, puroon tai vesistöön, perustetaan kasvillisuuden peittämät pientareet tai suojakaistat • peltojen ravinnepestöistä pintavaluntaa ehkäistään hyvin toimivalla salaojituksella tai säätö-salaojituksella • pelloilta kerätty vesi ohjataan kosteikkoon tai laskeutusaltaaseen ennen sen kulkeutumista vesistöön • pelto muokataan korkeuskäyrien mukaisesti. • Lisäksi tulva-alueiden ja vesistöjen ennallistaminen peltolohkojen läheisyydessä vähentää pelloilta vesistöön kulkeutuvien ravinteiden määrää. Vesistön ennallistaminen voi tarkoittaa esimerkiksi uomien mutkaisuuden ja uoman monimuotoisen rakenteen palauttamista luonnontilaan.			

D9	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Nuohous	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Huolletaanko kasvihuonetuotannossa lämpökeskus säännöllisesti nuohoamalla? Vaihdetaanko polttimen suuttimet säännöllisesti? -- Näyttö: suullinen selvitys --- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia kasvihuoneyrityksiä	Nuohous pitää hormit puhtaana, edistää täydellistä palamista ja vähentää osaltaan tulipaloriskiä. - Lämpökeskus huolletaan säännöllisesti, jotta kattilalaitoksen energiahyötysuhde on mahdollisimman hyvä ja päästöt mahdollisimman pienet. - Kattilan savukaasuja tarkkaillaan ja kattilan tulipesä ja savukanavisto nuohotetaan vähintään vuosittain. - Öljypolttimien suuttimet vaihdetaan säännöllisesti, jolloin öljyn sisältämä energia saadaan mahdollisimman hyvin hyödynnettyä. – Laki pelastuslain muuttamisesta 1078/2018, 13§ momentit a ja b			
D10	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Valotuskaluston kunto	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Puhdistetaanko kasvihuonetuotannossa valotuskalusto säännöllisesti? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia kasvihuoneyrityksiä -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen.	Valotuskalusteet puhdistetaan ja lamput vaihdetaan säännöllisin väliajoin. Hyvän valotehon varmistamiseksi suurpaineenatriumlamput tulisi vaihtaa 10 000 – 12 000 käyttötunnin jälkeen ja led-valaisimet tulisi uusia viimeistään 50 000 käyttötunnin jälkeen. Lisäksi heijastimet tulisi vaihtaa, tai pinta puhdistaa muuttaman vuoden välein.			
D11	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristöohjelma	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko yrityksellä ympäristöohjelma? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia yrityksiä -- Näyttö: ISO 14001, muu vastaava ympäristöohjelma tai ajantasainen ”Ympäristövastuullisuuden sisäinen arviointi”	Ympäristöohjelma (esim. Ympäristövastuullisuuden sisäinen arviointi) on päivitettävä aina tarpeen mukaan ja vähintään kerran kahdessa vuodessa. Mikäli yrityksellä on ISO 14001 ympäristöohjelma tmv., noudatetaan sen ehtoja.			
D12	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Luonnon monimuotoisuussuunnitelma	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Sovelletaanko yrityksessä luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä? -- Laatutarhavaatimus, ei koske kasvihuonetuotantoa -- Näyttö: Silmämääräinen todentaminen sekä kirjallinen ”Monimuotoisuussuunnitelma”, Ympäristösitoumus tai muu vastaava	Monimuotoisuussuunnitelma on päivitettävä aina tarpeen mukaan ja vähintään kerran neljässä vuodessa. Mikäli yrityksellä on ympäristösitoumus, noudatetaan sen ehtoja.			

E. Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö

Työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät arvioidaan ja etsitään keinoja riskien ja kuormituksen vähentämiseen. Yrityksissä tehdään järjestelmällistä laatutyötä, jonka periaatteina ovat muun muassa oman toiminnan säännöllinen itsearviointi.

E1	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työsuojelun toimintaohjelma, työympäristöriskien arviointi	Täyttyykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko vaaratekijät selvitetty ja tunnistettu järjestelmällisesti? Löytyykö yrityksestä työsuojelun toimintaohjelma kirjallisena? Löytyvätkö yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet? Onko työntekijöiden perehdytys hoidettu asianmukaisesti? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin ja koskee kaikkia työnantajia -- Näyttö: suullinen selvitys vaaratekijöiden tunnistamisesta, lisäksi kirjallinen työsuojelun toimintaohjelma, dokumentit suoritetuista perehdytyksistä, perehdytysohjeet, sekä yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet	Työhön, työympäristöön ja työoloihin liittyvät vaaratekijät on selvitettävä ja ne on tunnistettava järjestelmällisesti. Vaarojen selvittämisessä on otettava huomioon esimerkiksi seuraavat asiat: • tapaturman ja terveyden menettämisen vaara • työn fyysinen kuormittavuus • kemialliset vaaratekijät • koneiden ja työvälineiden turvallisuus • onnettomuuden vaara ja torjunta, • pelastautuminen ja ensiapu • sattuneet tapaturmat ja vaaratilanteet • ammattitaudit ja työperäiset sairaudet • nuorilla työntekijöillä teetetävät työt. Työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi ohjelma (työsuojelun toimintaohjelma). Työsuojelun toimintaohjelmaan sisällytetään: • työsuojeluvastuun jakautuminen yrityksessä • työterveyshuollon järjestämistapa • työympäristön kuvaus ja kehittämistarpeet • yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet • työhön perehdyttämiskäytännöt: • Ainakin tuoteturvallisuuteen, hygieniakäytäntöihin sekä työturvallisuuteen liittyvät asiat on käytävä läpi työntekijälle ymmärrettävällä kielellä. • Perehdyttämisestä laaditaan kirjallinen dokumentti, jonka työntekijä allekirjoittaa. • Dokumentista tulee selvitä läpikäydyt asiat. • työolojen seurantaohjeet • työsuojeluasioiden huomioonotto yrityksen toiminnassa, sekä toimintaohjelman seuranta ja ylläpito. – Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, § 8-10 – Työsuojelulainsäädäntö: www.tyosuojelu.fi hakusanalla "työsuojelu" – Ulkoasiainministeriön ohjeet: www.fomin.fi hakusanalla "kausityö" – Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998			
E2	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Pelastussuunnitelma	Täyttyykö vaatimus?		
	Onko tilalla pelastussuunnitelma? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee yrityksiä, joissa majoitetaan vähintään 20 henkilöä, tai tuotanto- tai varastorakennuksen pinta-ala on yli 1500 m². -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Tulee olla pelastuslain (379/2011) 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma tiloihin, joita käytetään vähintään 20 henkilön tilapäiseen joukko-majoitukseen sekä yli 1500 neliömetrin teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksiin. – Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, § 8-10 – Pelastuslaki 29.4.2011/379 – VNa 407/2011 pelastustoimesta			

E3	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Ensiapu- ja alkusammutusvälineistö, hätätilaohjeet ja varoitusmerkinnät	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Ovatko turvallisuusohjeet näkyvillä? Onko sammuttimia ja ensiaputarvikkeita sopivilla paikoilla? Onko vaaranpaikat merkitty varoituskyltein? Löytyvätkö kaikki tarpeelliset käyttöturvallisuustiedotteet? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia työnantajia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	- Yrityksessä on oltava ensiapuvälineistöä ja alkusammutuskalustoa. - Hätätilaohjeistuksen tulee sisältää tarkat tiedot yrityksen sijainnista, yleinen hätänumero sekä mahdolliset erityishuomiot tulipalon varalta. Hätätilaohjeistus on tarvittaessa käännettävä sellaiselle kielelle, jota työntekijät ymmärtävät. Hätätilaohjeistuksen tulee olla helposti kaikkien työntekijöiden nähtävissä. - Ensiapuvälineistö ja alkusammutuskalusto on selkeästi merkittävä ja oltava mahdollisimman helposti saavutettavissa. - Käyttöturvallisuustiedotteet on pidettävä helposti saatavilla siellä missä vaarallisia kemikaaleja käsitellään. - Käyttöturvallisuustiedotteella välitetään tietoa kemikaalin vaaroista, turvallisesta varastoinnista, käsittelystä ja hävittämisestä. Yrityksen pitää määrittää käyttöturvallisuustiedotteen tietojen perusteella asianmukaiset toimenpiteet, joiden avulla yritys voi hallita kemikaalista aiheutuvia riskejä. – Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, 38§, 45§ – VNa 715/2001, 5§			
E4	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Kemikaaliluettelo	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Mikäli yrityksessä on palkattua työvoimaa, löytyykö yrityksestä lakisääteinen kemikaaliluettelo? -- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin, koskee kaikkia työnantajia -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Kaikista työpaikalla käytettävistä vaarallisista kemikaaleista on koottava kaupanimen mukaisesti aakkosjärjestyksessä oleva luettelo, johon kirjataan mahdollinen kemikaalin vaaramerkintä ja tieto käyttöturvallisuustiedotteen päiväyksestä. Käyttöturvallisuustiedotteet ja luettelo työpaikalla käytettävistä vaarallisista kemikaaleista on pidettävä työpaikalla työntekijöiden nähtävillä. – Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, 38§ – VNa kemiallisista tekijöistä työssä 9.8.2001/715, 5§			
E5	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Ensiaputaidot ja -ohjeet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko työpaikalla ensiaputaitoista henkilöä tai asianmukaiset ensiapuohjeet nähtävillä? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: ensiapukoulutustodistukset ja/tai ensiapuohjeet	Yrityksessä tulee olla vähintään yksi ensiaputaitoinen henkilö ja/tai asianmukaiset ensiapuohjeet yleisesti nähtävillä. – Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, § 46-47 – Työsuojelulainsäädäntö: www.tyosuojelu.fi hakusanalla "ensiapuvalmius"			
E6	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Tautot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Opastetaanko työntekijät riittävään tauotukseen kuormittavassa työssä? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia työnantajia -- Näyttö: suullinen selvitys, osa työsuojelun toimintaohjelmaa ja perehdytyskäytäntöjä	- Kuormittavassa tai elimistöä rasittavassa lämpötilassa tehtävän työn osalta työntekijöitä opastetaan riittävään tauottamiseen. - Työn ylimääräinen tauottaminen määritellään työn kuormittavuuden, ilman lämpötilan ja suhteellisen kosteuden mukaisesti.			

E7	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Suojavarusteet	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko yrityksessä huolehdittu siitä, työympäristön terveyttä haittaavat tekijät on poistettu, ja että työntekijöiden saatavilla on tarvittavia suojavaatteita ja suojaimia? Säilytetäänkö ja huolletaanko suojaimet asianmukaisesti? -- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	Työnantaja on vastuussa työntekijöidensä työturvallisuudesta. Työnantajan kuuluu varmistaa, että työntekijöillä on tarpeelliset suojavarusteet työn suorittamiseksi turvallisesti. Työnantajan kuuluu pitää huoli siitä, että suojavausteita myös käytetään aina tarpeen mukaan: • Pölyävissä töissä tulee olla käytössä pölyn poisto tai pölynsitominen tai soveltuvia hengityssuojaimia työntekijöiden käyttöön. • Meluisissa (yli 80 dB) töissä käytetään kuulosuojaimia. • Muissa vaarallisissa kohteissa asianmukaiset suojavarusteet. • Kemikaalien käsittelyssä tai kasvinsuojelutyössä käyttöturvallisuustiedotteiden mukaiset tarpeelliset suojaimet ja suojavaatteet. • Suojaimille ja suojavaatteille asianmukaiset säilytystilat erillään elintarvikkeista. • Suojainten ja suojavaatteiden asianmukaisesta puhdistuksesta ja huollosta on huolehdittava. • Aktiivihiilisuodattimiin käyttöä merkitseminen sekä niiden asiallinen käyttö ja säilytys.			
E8	Yrityksen vastuullinen työvoiman käyttö	Työhygieeninen varoaika	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko yrityksessä huolehdittu, että työhygieeninen varoaika täyttyy ennen kuin kasvihuoneeseen mennään työskentelemään kasvinsuojeluainekäsittelyn jälkeen? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: Suullinen selvitys	Käsittelyn jälkeen kasvustossa voi työskennellä ilman suojaimia, kun ruiskutusneste on täysin kuivunut kasvustosta ja kasvihuonetta on tuuletettu kunnolla, vähintään kahden tunnin ajan. Jos työhygieenistä varoaikaa ei ole valmisteen etiketissä mainittu, vähimmäisaika on 12 h. Kasvinsuojeluaineen haju tarkoittaa altistumista.			
E9	Yrityksen vastuullinen työvoiman käyttö	Korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen varastointi	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Onko tehty kirjallinen ilmoitus korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen säilytyksestä? --- Lakisääteinen vaatimus, koskee kaikkia --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen (N yli 28 %) varastoinnista on tehtävä kirjallinen ilmoitus pelastusviranomaiselle, jos varastoitavan ammoniumnitraatin määrä on vähintään 1 000 kg ja varastointi kestää vähintään vuorokauden ajan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin eli vähintään 2 viikkoa ennen varastoinnin aloittamista. – VNa 21.5.2015/685 33§			

E10	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Majoitus	Täyttyykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Jos tilalla on työntekijöitä majoitettuna, onko huolehdittu, että työntekijöiden asuintilat ovat turvallisia ja muutenkin asumiseen kelpoisia? -- Laatutarhavaatimus- - koskee kaikkia yrityksiä -- Näyttö: silmämääräinen todentaminen	Työntekijöiden majoitus tulee hoitaa asianmukaisissa, asumiseen kelpoisissa rakennuksissa. Huomioitava ainakin seuraavat asiat: • paloturvallinen (palohälyttimet testataan vähintään kerran kuukaudessa, yhteisissä tiloissa on sammutuspeite ja tarvittava alkusammutusvälineistö, poistumistiet on merkitty) • hyvä ilmanlaatu (hyvä ilman virtaus ja/tai tehokas ilmanvaihto, ei kosteusvaurioita eikä radonia jne.) • ei riskiä putoamiselle, liukastumiselle, sähköiskuille (sähkölaitteet ja sähköjohdot ovat kunnossa ja turvallisia käyttää) • riittävä lämpömuokavuus suhteessa lämpötilaan, vetoon, jne. • sopiva asumiseen (erilliset tilat nukkumiseen ja lepoon sekä henkilökohtaisten tavaroiden säilytykseen, yhdessäoloon, ruoanlaittoon ja -säilytykseen, ruokailuun ja hygieniaan) sekä lämpimän että kylmän veden saanti • jätteiden lajittelu- ja keräyspisteet ja jäteveden käsittely			
E11	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Itsearviointi	Täyttyykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	Löytykö kirjallinen tai sähköinen itsearviointiraportti? Onko suoritettu itsearviointi dokumentoitu ja päivätty? Onko todetut poikkeamat pakollisissa ehdoissa korjattu ja onko tehdyistä korjauksista merkintä raportissa? -- Laatutarhavaatimus, koskee kaikkia -- Näyttö: itsearviointiraportti	• Laatutarha-itsearviointi on tehtävä ja lähetettävä Kotimaiset Kasvikset ry:lle sen vuoden loppuun mennessä, jolloin tulee kuluneeksi kaksi vuotta edellisestä auditoinnista. • Itsearvioinnissa käytetään Kotimaiset Kasvikset ry:n sähköistä itsearviointikyselyä tai Laatutarha-auditointilomaketta. • Kaikissa pakollisissa ehdoissa ilmenneet poikkeamat on korjattava mahdollisimman pian. Suoritetut korjaukset ja korjausajankohta tulee myös selvittää raportista.			

